

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

Director: DEM. I. DOBRESCU
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE:

TR. ALEXANDRESCU Avocat. Fost Magistrat Pro- decanul Baroului de Ilfov	ALEX. CERBAN Profesor la Facultatea de Drept, București	IOSEF G. COHEN Avocat	GR. CONDURATU Fost Consilier la C. de Apel București, Avocat	N. JAC CONSTANTINESCU Președinte la Curtea de Apel din București
RÉNÉ DEMOGUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris	V. DONGOROZ Confer. la Facult. de Drept din Buc. Avocat	CONSTANT IONESCU Avocat, al Statului. Doctor și Laurent în Drept Paris	ALFRED JUVARA Profesor Universitar Avocat	Dr. ȘT. LADAY Membru în Consiliul Legislativ
C. SIPSOM Profesor la Facultatea de Drept, București	C. STOEANOVICI Dr. în Drept din Paris Avocat	GR. TRANCU-IAȘI Fost Ministru al Muncii Avocat	P. VASILESCU Profesor Universitar Avocat	AL. VELESCU Dr. în drept din Buc Avocat
				ALBERT WAHL Profesor la Facultatea de Drept din Paris

Secretar de redacție: E. C. DECUSARĂ, Dr. în Drept din Paris. Directorul Statisticii Judiciare.

Membrii corespondenți pentru Paris: EDOUARD LEVY și SILVIU KRAINIC, D-ri în Drept, Avocați, Paris.

Membrii corespondenți pentru Polonia: EMIL ST. RAPPAPORT, Președinte la Curtea de Casație din Varșovia.

ABONAMENTUL

Un an p. B-ci, Case com., Autorit. 1400 lei
 „ Avocați . . . . . 1000 „
 „ Magistrați . . . . . 800 „
 6 luni prețul de sus pe jumătate

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

În lunile Iulie și August

Apare odată la două săptămâni

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București Strada Artei No. 5

Lângă Palatul Justiției

TELEFON 13/29

S U M A R

- *Un caz unic la Inalta Curte de Casație*, de C. Romano. Consilier la Inalta Curte de Casație.
- *Pe marginea unor proiecte de legi*, de D. Cihodariu, Consilier la Inalta Curte de Casație.
- *Iarăși judecătorul ambulant*, de Aurel Safirescu. Consilier la Curtea de Apel Brașov.
- *Conferințele române la Paris*, de Prof. C. M. Sipsom.

JURISPRUDENȚE:

- Trib. Bihor s. II: *Sara Deak cu Mihai Deak* (Esconten-tare. Pact asupra unei succesiuni viitoare. Admisibilitate în dreptul civil austriac aplicabil în Ardeal. Renunțare asupra unei succesiuni viitoare a părintelui. Efectele renunțării. Porțiune legitimă. Partaj de ascendent. Inadmisibilitatea acțiunii pentru complinirea rezervei din partea eredelui escontat. Art. 551 c. civ. austriac), cu o Notă de d-l Traian Alexandrescu.
- Trib. Dâmbovița s. II: *Ion Cristodorescu cu Banca de Credit și Scont* (Despre fondul de comerț. Caracter incor-poral și mobilier. Imobilul comerciantului, în care își exer-cită comerțul său. Dacă se poate admite existența imobilelor prin destinație în raport cu acel imobil. Art. 468 c. civil și 3 cod. comercial).
- Regulament pt. fixarea diurnei cuvenite apărătorului pu-blic înaintea Curții de Apel.
- Regulament modificator al dispozițiilor art. 51 din in-strucțiunile pt. punerea în aplicare a legii generale a regis-trelor fonciare în vigoare în Bucovina (12 Ianuarie 1875 f. I. i. No. 5).

A apărut în Editura *Curierul Judiciar*: **LEGEA TIMBRULUI** și a impozitului pe acte și fapte juridice din 1 Mai 1927, cu toate modificările la zi, adnotată cu deciziile Comisiunii centrale. Juris-prudența română și streină la zi, precum și Co-mentarii de doctrină de *A. B. Plopul*, avocat. Vo-lumul, format mare, conține 510 pag. *Prețul 300 lei*.

A apărut: Vol. I din **CURS DE DREPT CON-STITUTIONAL** de *Prof. G. Alexianu*, (Ed. Cassa Școalelor). În depozit la Libr. „Curierul Judiciar”.
Lei 200

UN CAZ UNIC *)

la Inalta Curte de Casație

Inalta Curte de Casație este turburată. A picat în mijlocul ei un zvon ciudat, purtător, zice-se, chiar de certitudine și din care nu se știe ce roa-de vor răsări, în nici-un caz însă „de drept”; căci legea, tradiția, ordinea și logică însăși, s'ar rostogoli la semnul neașteptat al unui gest izbitor, (și nici măcar pornit din rea intențiune).—ne vero-simil dar... adevărat!

Cu excepția, câtorva sceptici, Inaltul for, este coprins de o consternare ce nici când n'a mai în-cercat, prin aceia că, puterea executivă ar fi ho-tărât să îi pună în frunte pe un Prim-Președinte de Curte de Apel.

Magistrătura în genere și în special Inalta Curte de Casație, au mai primit din partea puterii exe-cutive lovituri indirecte; poate fiindcă puterea ju-decătorească în mersul ei drept și obiectiv stânje-nește, câte odată, pe unii oameni politici.

Exemplu frapant de altfel, este grația din urmă făcută magistraturei prin reducerea salariilor peste puțința de suportare. Cum să 'și păstreze liniștea sufletească un judecător de Instrucție sau de se-dință, din București, căsătorit, cu copii fără altă avere și care primește în total astă-zi maximum zece mii lei lunar, cea-ce nu reprezintă nici echiva-lentul chiriei ce este obligat a plăti?

Puterea executivă, se menține într-o veche și

*) *Curierul Judiciar* fiind o tribună liberă la care colabo-rează toți juriștii: Profesori universitari, Magistrați și Avo-cați, publicăm articolul de mai sus, fără ca să înțelegem a aprobă sau dezaproba discuția principială.

continuă eroare: confundă magistratura cu marea masă a funcționarilor, în loc de ași da seama că magistratura constituie în stat: Puterea judecătorească.

Nu sunt mulți ani de când prin încercata încadrare a funcționarilor, Casația, a fost dată înapoi cu mult în erarhia sa: 1) Prin scoborârea ei în ordinea clasificărei, 2) Prin ridicarea altora. Am scris în trecut în această privință cum de la obârșia ei și până la războiul mondial Casația era cel puțin egală cu miniștrii țarei, iar acum este mai jos de subsecretarii de stat. În special, în ultimul timp, mania asimilărilor se transformă în epidemie; ori câte Comitete se creiază sau orice instituțiuni se reorganizează, membrii lor se asimila de îndată în rang și onorarii cu Consilierii Inaltei Curți de Casație, asimilare ce nu întâlnim în alte țări.

Cu toate acestea, nimeni nu s'a putut gândi să se arunce un oprobriu public, să se descalifice în plin și fără motiv forul suprem cum de data aceasta se decide în mod direct și brutal.

Se înțelege, protestul nostru este pur principial și când este vorba de principii persoanele dispar. (Discuțiunile se fac de-așupra, dincolo de ele).

Suntem cu toții de acord în a recunoaște: că avem în fruntea Curților de apel conducători vrednici de cea mai înaltă treaptă și cari ar face cinste oricărei țări. Nici cea mai mică îndoială asupra capacității și înaltelor merite; însă nu se poate admite a se descalifica într-atât o întreagă casație, în cât să se creadă, că fără o anumită persoană Inaltul for s'ar prăbuși. Nu se poate lăsa presupunerea că adevărata existență a Inaltei Curți va începe..... abea de acum.

Se știa că valorosul Prim Președinte de Curte de apel la care s'a recurs de cei în drept, în modestia ce-l caracterizează și în izolarea în care se complăce, înconjurat numai de cărțile lui dragi, a refuzat în mod statornic de-a fi înaintat la Casație, dar în cele din urmă, i-a fost greu să mai perziste în atitudine.

Pentru ca răspunderile să fie atenuate se pune înaintea persoana chiar a Majestății Sale Regelui, săvârșindu-se prin aceasta nu numai o mare greșală dar am putea zice, aproape un sacrilegiu. Este în deobște cunoscut că Majestatea Sa Regele, care este acum nădejdea țarei, se străduiește clipă de clipă să înalțe cât mai mult toate instituțiile statului; de aceea, azi împărțitorii de dreptate așteaptă să li se recunoască și lor dreptatea legală. Majestatea Sa nu va lăsa a se naște credința că Suprema Curte n'ar fi bine meritat Inalta încredere; ar fi prea dureros. De altfel, versiunea aceea nu poate fi decât de domeniul fanteziei.

Casația este cea mai mare garanție a ordinii în stat și-a legalității; ea este pavăza Constituției. În vremuri de grea cumpănă, în cursul deceniilor

și în timpurile de după război, atitudinea sa o îndreptățește la o neșovăită considerație; cum dar s'ar putea explica presupusa ei nevolnicie de acum? Cum i s'ar putea striga: „La o parte voi prezidenți ai Casației, înlături și voi cele cincizeci și atâtea robe roșii, nici unul volnic de uns Prim-Președinte; vă vom trimite de șef al vostru pe unul din afară!”

Găsesc interesant să amintesc cum se consideră magistratura cu un deceniu în urmă:

Era în 1921; valorosul maestru și decan, un mare Român Mișu Antonescu, devenit ministru de justiție, îmi propuse delegația de secretar general; cum însă bunul meu prieten, regretatul Hagiescu-Miriște, consilier în Basarabia, îmi anunțase, în aceeași zi, că va fi sigur delegat secretar la justiție și cum nu aș fi dorit să-i ocazionesc vre-o predică, ministrul mi-a răspuns: „te autoriz să comunici prietenului d-tale că în cazul când D-ta nu accepți delegația, voi apela la un alt consilier, toț din București, fiindcă nu pot da un vot de blam Curței de București alegându-mi secretarul general tocmai din Curtea de Kișinău.

Cercetând trecutul mai depărtat găsim atitudini și gesturi și mai impresionante, de pildă:

Când un ministru de justiție numise consilier la Casație o persoană care nu fusese magistrat (avocat) ori cât de valoros era, Inalta Curte a refuzat a-i primi jurământul. Altă dată, când ministrul Stătescu a oferit gradul de președinte consilierului de Casație Costică Ștefănescu, acesta mulțumind a răspuns: „Nu pot primi căci de data aceasta este dreptul d-lui Pherechyd”.

Alte vremuri... alte concepții!

Dar am zis că în chestiuni de principii, persoanele nu contează, deci să lăsăm la o parte amorul propriu al fiecărei robe roșii și să punem în evidență numai discreditul ce s'ar arunca, instituției însăși, una și singură peste toată România întregită și care are neclintită nevoie de întreg prestigiu și de toată autoritatea pentru a-și putea îndeplini sarcina de-a anula deciziunile Curților de apel date cu călcare de lege, de-a îndruma instanțele de fond în interpretarea legilor, de-a înlătura legile anti-constituționale și de-a corespunde, eventual, menirii de-a se constitui în Inaltă Curte de justiție pentru judecarea Inaltelor prelați și a Miniștrilor.

Pentru a se legitima o asemenea numire se încearcă a se susține că Primilor Prezidenți de Curte de Apel li se socotește prin lege vechimea dela instanța de fond că efectiv făcută la Casație; dar această interpretare este eronată.

În timpul când regretatul Toma Stelian era ministru de justiție, în vedere că d-l Oscar Nicolescu (actual Prim Președinte Onorific al Casației) pe când era Prim Președinte de Curte de Apel din București, nu avea putința să mai înainteze la Casație unde era o rudă în grad prohibit, pentru a

i se da o satisfacție personală bine meritată s'a prevăzut expres în lege că : stagiul de Prim-Președinte la Curtea de Apel din București, conținea și la Casație; deci o dispoziție „intuitu personae”. Cu toate acestea d-l Oscar Nicolescu a preferat să treacă la Casație când impedimentul legal n'a mai existat numai consilier deși i se oferise de ministru M. Antonescu chiar prezența vacantă. Dar în ce privește pe ceilalți Prim Președinți de C. de Apel, Domniile lor au dobândit ulterior o egalare în rang și salariu cu consilieri de Casație, simplu titlu onorific, spre a mări prestigiul lor față de colegii pe cari îi conduc, căci stagiul făcut de D-lor la instanțele de fond nu se poate considera ca efectiv făcut la Casație. De altfel această chestiune a făcut obiectul unor lungi desbateri într-o adunare generală a Inaltei Curți din 3 Noembrie 1927 (revista Dreptul n. 5/1928) când prin încheierea motivată n. 102, comentându-se și interpretându-se legea Curții de Casație și legea de organizare judecătorească s'a decis în sensul că: vechimea pentru Inalta Curte nu poate fi valabilă făcută decât pentru timpul cât consilierul a funcționat efectiv în Casație. Articolul 109 din legea de organiz. judecătorească confirmă odată mai mult această interpretare dispunând că numirea Președinților la Curtea de Casație se face dintre consilierii și Procurorii de Casație (fără a pomeni de Prim Președinții de Curte de Apel); de asemenea, prin legea Curței de Casație (posterioră legii de org. judecătorească) se prevede că consilierii ocupă locul în ședințe după rândul numirii lor.

Acestei interpretări au trebuit să se conformeze o serie de Prim Președinți de Apel intrați în Casație, cum dar s'ar putea dezice astăzi Inalta Curte, când nimic nu s'a schimbat și pentru ce?

Imi amintesc că sub ultima guvernare liberală, ministrul de justiție, probabil întrucât făgăduise să recunoască vechimea Primilor Președinți de Curte de Apel ca efectivă făcută la Casație, a voit, cu ocazia modificărilor ce introducea în legea de organizare judecătorească, să le consfințească acest stagiul, dar văzând că încheierea Inaltei Curți era potrivnică, a renunțat; s'a mai încercat, tot atunci și prin inițiativă parlamentară dar tot fără efect.

În aceste condițiuni a se veni astăzi cu o lege specială personală și cu putere retroactivă, ar fi o sfidare ce n'ar putea trece ca un fapt divers.

Se mai zice, că în orice caz, s'ar mai putea atinge scopul chiar pe o deturnată cale legală:

Locul de procuror General la Casație fiind vacant, persoana aleasă de Prim Președinte, va fi întâiu numită Procuror General și după câteva zile trecută la șefia Casației, legea, indicând alegerea Primului Președinte dintre Președinții Casației și Procurorul ei general.

Din păcate acest mijloc legal există, dar de aceas-

tă cale, niciodată, nu s'a uzat, căci acest text din legea Curței de Casație, constituie un anahronism menținut în lege, datorită unei scăpări din vedere, rostul lui era pe vremuri, când Parchetul Inaltei Curți era încă amovibil. Pe atunci consilierii inamovibili nu acceptau postul de Procuror General de teamă că la o schimbare de regim să nu fie expuși la o înlocuire. Numai de aceia s'a legiferat atunci că Procurorul General al Casației poate fi numit și din Primii Președinți și chiar din Procurorii Generali ai Curților de Apel.

De s'ar pune în practică această dispoziție din lege, care nu obligă la nici un stagiul, am ajunge să vedem cum un Președinte de Tribunal numit astăzi Consilier de Curte de apel și delegat tot odată Procuror General la acea Curte, ar putea mâine să fie avansat Procuror General la Casație iar ziua următoare să se înalțe Prim Președinte al ei (de-ar fi locul vacant).

Iată unde s'ar ajunge ipotetic și chiar real într-o vreme de care Domnul să ne ferească.

Dar în definitiv, este indiferent mijlocul prin care s'ar îndeplini scopul urmărit; printr-o lege personală ori prin filiera parchetului general, aducerea Primului Președinte al Casației din afară de sânul ei, este o lovitură care n'a fost în nici o vreme și în nici o țară (cu sistemul nostru de organizare) și nici nu cred să se mai întâmple.

În tot cazul, este de nădăjduit, că din cenușa focului pe care s'ar jertfi acum demnitatea supremei Curți, va renaște totuși autoritatea ei predominantă și bine meritată!

Din Casație s'au recrutat: Miniștri de Justiție, Prim Miniștri și chiar doi Regenti, se poate astăzi cu sinceritate și fără pornire să se susțină că nu se găsește în sânul ei un singur om volnic de-ai fi șef? Că totul ar fi putred la Inalta Curte sau de-o patență incapacitate?

Dacă ipotetic, n'ar fi agreeat nici unul din actualii Președinți de secțiune, câți vechi, demni și încercați consilieri nu coprinde și câți din cei așa zisi „tineri” cu stagiul și merite, juristi eminenți, doctriinari și oameni de știință nu se găsesc sub roba roșie?

Alesul din afară este încă tânăr, și de-o putere de muncă neobosită, cu o minte avidă mereu, așa că nici măcar nu s'ar aduce explicația unei numiri în „extremis”.

Inaltul fotoliu, îl poate aștepta cu plăcere într'un viitor apropiat, deci care ar fi graba, motivul urgent pentru care atâtea și atâtea s'ar răsturna până la acest fotoliu?

Ce se așteaptă dela un Prim Președinte adus din afară? Contribuțiunea științei lui? O poate aduce ori unde și în orice fel; cât despre o conducere efectivă, mai accentuată, mai energică, directive precise sau de... constrângere, nu se poate vorbi la Inalta Curte.

Se socotește greșit că un Prim Președinte poate modifica vederile și părerile Curței; aci fiecare are personalitatea sa, votul său nu poate fi influențat de nici un șef; numai noi știm, că nu rare ori, părerea acestora poate constitui o simplă minoritate.

Dar dacă gestul anunțat totuși se va întâmpla, o punere desigur că nu se va face; protestul nostru însă rămâne în istoricul Inaltei Curți ca o mărturie a vremurilor actuale.

C. ROMANO

11 Februarie 1931.

PE MARGINEA UNOR PROECȚE DE LEGI

S'au anunțat două proiecte de legi importante, unul privitor la organizarea Corpului de avocați, iar altul referitor la modificarea unor dispozițiuni din legea de organizare judecătorească, în legătură cu rezultatul examenului înscris al magistraților. Cel dintâi proiect de lege a dat naștere unei discuțiuni prin presă între doi fruntași ai baroului Ilfov, d-nii C. Xenii și V. Toncescu.

Am citit cele două articole ale acestor doi distinși avocați și deși în ambele am găsit considerațiuni și obiecțiuni documentate, totuși nu mi-a fost greu să trec de partea d-lui avocat C. Xenii și să-i împărtășesc părerea, fără rezervă, în ce privește reînființarea robei și condițiunea doctoratului pentru înscrierea în barou.

Cred că d-l C. Xenii are dreptate, nu fiindcă aceste două instituțiuni ar fi principial rele.

Aceasta nu o susține nici d-sa și sunt de perfect acord că în alte timpuri, reformele acestea ar putea fi socotite inofensive, ceiace ar putea să ne lase indiferenți, căci după cum cu drept cuvânt zice d-l Xenii, cine ar putea crede că titlul de doctor îți dă și știința sau că îmbrăcând roba vei fi mai bine inspirat. S'a mai spus și altă dată și s'au dat numeroase exemple prin care s'a învederat că cei mai mulți dintre marii noștri juristi, profesori, avocați și magistrați erau simpli licențiați și aceasta nu i-a împiedecat de a cinsti cu știința și autoritatea lor bara și magistratura. Dar mi se pare că o discuțiune prea amplă în această chestiune nici nu merită să aibă loc pentru noicare din practica zilnică cunoaștem influența titlului de doctor asupra capacității. În ce privește roba ca un semn distinctiv pentru demnitatea profesională (?) ea iarăși ar putea fi admisă, însă în alte timpuri.

Articolul d-lui Xenii are marele avantaj că în cele două chestiuni discută clar și concis în raport cu *realitatea* și dovedește cu precizie că astăzi aceste reforme ar putea fi cu drept cuvânt socotite ca piedici, în multe cazuri insurmontabile pentru tinerii ce încearcă a produce și în orice caz ca măsuri vexatorii.

Legea actuală a Corpului de avocați trebuie modificată în unele privințe, dar nu pentru a îngreua condițiunile existente în așa fel, încât înscrierea în barou să fie adesea ori imposibilă, căci dacă se stabilesc astfel de condițiuni, cu drept cuvânt se pot suspecta bunele intențiuni, de care sunt absolut sigur că se călăuzesc autorii proiectului.

Prin legea Corpului de Avocați din 21 Februarie 1923, pentru înscrierea în corpul avocaților s'a creiat un stagiul efectiv de trei ani și apoi trecerea unui examen. Măsura bună dar greu de suportat. De aceia legiuitorul de atunci a luat dispozițiuni de ușurare a

situațiunii tinerilor stagiați, îndatorind Consiliul Baroului pentru repartizarea și *echitabila remunerare* a acestora la biourile avocaților.

S'a încercat a se aplica această dispozițiune de bună intențiune, iar rezultatul se vede ușor. Nu numai că, în cele mai multe cazuri, nici vorbă nu mai poate fi de o remunerare dar nici *gratuit* nu mai pot fi primiți stagiați pe lângă avocații definitiv, pentru bunul cuvânt că avocații pledanți au ajuns să aibă câte cinci, sease și chiar mai mulți stagiați.

Ce e de făcut? În ce situațiune se găsesc acei cari nu au alt sprijin decât munca lor pe care ar dori să o valorifice dar sunt împiedecați de lege? Cine le dă mijloacele ca să trăiască și să se instruiască în cursul celor trei ani?

Dar nu ajunge atât. Acum se urmărește a se cere și doctoratul ca condițiune de intrare în barou. E frumos să ai titlul de „doctor” dar se obține prea scump, atât de scump încât cei mai mulți vor rămâne la mijlocul drumului. Nu am controlat, dar mi se afirmă că ambele doctorate, cu teza împreună ar necesita aproximativ 30.000 lei. Auziți vă rog, 30.000 lei pentru a purta titlul de „doctor”. Dar nu e numai atât. E ceva mai grav, anume că silește pe tinerii din provincie, cei mai mulți în complectă sărăcie, să stea pe cheltuială în centrele universitare pentru a urma cursurile. Dar cine îi susține în acest timp? Poate fondul timbrelor. În acest caz ași fi de acord cu proiectul. Dar cine poate crede așa ceva.

D'apoi roba? Mai cere și ea o cheltuială de circa 10.000 lei. Iată deci că pentru a te putea înscrie în barou trebuie să cheltuești în scurt timp 30—40.000 lei în taxe, robă etc., în afară de cheltuielile necesare în trăinerii în centrul universitar care urmează să-ți satisfacă mulțumirea de a te numi „doctor”, căci știința vei căpăta-o tot prin tine însuși, așa cum am căpătat-o toți acei cari am voit.

E posibil? Pentru cei mai mulți evident că nu — și din nenorocire nu pentru cei cari nu vor, ci, pentru cei cari *nu pot* datorită măsurilor legii. De ce sărăcii să rămână cei din urmă, când, fără piedeci, ar putea mulți fi în frunte, ceiace ar fi nu numai în interesul lor, dar și al societății, căci este evident că selecțiunea se face mai bine cu cât numărul este mai mare.

Iată de ce, dispozițiunile ce se propun trebuiesc examinate numai în legătură cu starea reală a împrejurărilor de azi și constatându-se că nu se potrivesc să fie lăsate în stare de proiect, căci principiile cele mai frumoase și intențiunile cele mai bune pot deveni nu numai inutile, dar chiar vexatorii, dacă nu le adaptăm la necesitățile momentului. Să lăsăm aceste principii în domeniul abstractului și să așteptăm timpuri mai bune.

* * *

Al doilea proiect de lege care s'a propus din inițiativă parlamentară este privitor la complectarea legii de organizare judecătorească în sensul că magistrații cari au obținut la examen note inferioare aceleia de 5 să fie puși din oficiu în disponibilitate. În aparență proiectul e justificat, căci se pune întrebarea, cu ce prestigiu ar putea judeca magistrații cari au dat dovadă de nepregătire și se pare că proiectul a fost inspirat de rezultatul actualului examen în scris la care, se zice, unii dintre candidați au obținut media 2 și 3.

Dela început cred că trebuiesc fixate datele pentru a se putea aprecia dacă alarma e în totul justificată.

La examenul în scris s'au prezentat 460 de candi-

dați, dintre care, după cât îmi amintesc trei a obținut media 2.50, 5 media trei și opt media 3—4 exclusiv. Între 4—5 numărul e ceva mai mare, dar cei mai mulți au fost respinși cu media între 5—6, rezultatul tezei fiind eliminatoriu.

Dacă admitem că acest rezultat a fost dezastros, ceea ce nu se prea întrevăde, ce măsuri urmează a se lua cu candidații respinși? Legea actuală îi menține în magistratură încă un an, când urmează a fi înlocuiți, în cazul în care ar fi declarați căzuți și la al doilea examen. Proiectul propus îi pune în disponibilitate chiar dela primul examen.

Foarte bine. Dar chestiunea este cu cine îi înlocuiești? Desigur cu alții noi care nu au făcut încă dovada pregătirii lor juridice, dar care, cred că e necontestat, că atunci când va veni timpul să o facă, se vor găsi și ei în situațiunea celor de azi. Căci cine poate crede că examenul viitor va declara reușiți pe toți candidații și că între ei nu vor fi unii, poate chiar mai mulți ca azi, cari să fie respinși cu media de 2.3 sau 4?

Atunci se va reîncepe triajul din nou, dar în aceleași condițiuni, căci nu a fost și nu va fi examen la care să nu se obțină note insuficiente. Întrebarea este dar care ar fi rezultatul practic a modificărilor ce se propun?

Nu mai vorbesc și de dezavantajul pe care l'ar aduce reînnoirea neconținută a magistraților, cu elemente noi, cari, desigur nu au nici slaba pregătire a celor cari au câștigat ceva prin experiență.

Deci proiectul nu e practic.

Rămâne însă întrebarea ce e de făcut dacă împriinării nu pot avea încredere în candidații respinși la examen. Desigur că chestiunea are interes a fi discutată.

Personal ași propune două soluții:

Una mai ușor de aplicat anume că acei candidați cari au obținut o medie mică, după părerea mea dela 4 în jos, să rămână în magistratură, dar să li se retragă delegația de a judeca ceea ce e posibil și să rămână numai cu atribuțiunile grațioase, audieri de martori, cercetări la fața locului, notariat etc. atribuțiuni în cari se cere prea puțină știință și unde interesele părților nu văd cum ar putea fi periclitate.

A doua soluțiune, ceva mai greu de aplicat dar mult mai eficaă ar fi reînființarea stagiarelor. Aceasta înseamnă că până la trecerea examenului, noui numiți să nu aibă dreptul de a judeca, dar să poată face actele ce am arătat mai sus, chiar dela numire.

Nu intru în dezvoltarea micilor greutăți ce s'ar ivi pentru aplicarea ambelor soluții. Am reflectat la ele și a-și putea răspunde acelor ce ar dori să facă obiecțiuni, dacă ași fi întrebat.

D. CIHODARIU

Consilier la Curtea de Casație

18 Februarie 1931.

IERĂȘI JUDECĂTORUL AMBULANT

În No. 39 al „Curierului Judiciar” din 23 Noembrie 1930, a apărut un articol semnat de d-l Constantin G. Simionescu, președintele secției II-a a Curții de Apel Brașov, intitulat „Justiția ambulantă”. În mai mult de I-a jumătate din articolul său, d-l Simionescu face o descriere a populației noastre rurale: situațiunea economică, materială și morală a țăranilor noștri de astăzi.

Iată cuvintele cu cari începe articolul menționat:

„Nu trebuie nici a se tăgădui și nici a se ascunde că populația rurală a satelor, prezintă simptome de nemulțumire și descurajare în timpurile de față”.

Mai departe descrie situația la sate în culori din ce în ce mai negre; astfel: „stările de nemulțumire, revoltă și descurajarea celor mulți și umili sunt provocate totdeauna numai de sus în jos, de acei factori conducători cari nu știu să prevadă și să înlăture eventuale dezastre... și atinge gradul superlativ de pesimism când arată că suntem amenințați de un cataclism și amintește și de mișcările sociale din 1907.

Nu împărtășim părerile și vederile atât de pesimiste din articolul menționat.

În jumătatea II-a a articolului se mai scrie: „În fața acestei situațiuni dureroase, trebuie readus în mijlocul țăranilor un factor de mare autoritate, în care dânsul să recapete toată încrederea și la care să se adreseze cu plângerea și sfatul trebuitor”.

Nu suntem nici de această părere că dacă situațiunea la sate este atât de „dureroasă” și de rea, reînființarea („readucerea”) judecătorului ambulant ar avea un efect așa de minunat, salvator. Chiar dacă situația la sate ar fi în realitate așa cum ne-o descrie în articolul menționat, reînființarea judecătorului ambulant n'ar fi reforma salutară care ne-ar aduce mântuirea de nenorocirile acelea imaginare.

Mai departe se mai scrie în acest articol: „dacă stai de vorbă cu țăranii, constăți în orice comună nemulțumiri profunde asupra modului cum s'a făcut exproprierea și împroprietărirea, acei cari au fost mai îndrăzneți, mai avuți, înscrși într'un partid politic, au căpătat întinderi de pământ mai mari...”

Am impresia că locul de unde se descrie starea aceasta grozavă, pare-se că nici n'ar mai exista judecată; odată cu judecătorul ambulant, pare că s'ar fi întrerupt și firul permanent al justiției...

Că, se vor fi făcut unele „greseli” cu aplicarea legii agrare; dar în regulă generală magistrații delegați cu reforma agrară și-au făcut datoria, au format loturile și le-au distribuit după legalitate. Încercări de încălcarea legilor în mod abuziv au fost, dar au rămas cazuri excepționale, în bună parte îndreptate de forurile superioare de comisiunile de apel (județene) și de comitetul agrar dela centru.

Ca judecători, chiar dacă nu ne petrecem vacanțere judecătorești în mijlocul țăranilor — totuși prin însuși atribuțiunile, prin exercitiul funcțiunilor noastre, prin judecarea cauzelor feluritelor împriinări, cari în imensa majoritate sunt plugari, săteni cultivatori de pământ, necesarmente îi cunoaștem de aproape și trebuie să pătrundem bine starea lor morală, economică, psihică. Ei bine, îmi exprim și eu părerea în toată sinceritatea, — fără să cad în extrema optimismului, — situațiunea țăranului nostru nu este așa de „dureroasă”; din contră starea sufletească a plugarilor noștri este destul de bună, de asemenea și cea fizică și economică.

Țăranii au bucate (cereale), dar n'au „prețuri bune”, n'au bani; nu pot plăti dările și aceasta are o repercusiune mai rea asupra finanțelor și bugetului statului. Mai greu poate vor suferi funcționarii și muncitorii dela orașe.

Prin reforma agrară s'au realizat avantajii apreciable țăranilor noștri și la timp; s'a adus o reală îmbunătățire a stării materiale a plugarilor noștri, pentru moment în dauna producțiunei în general; întru cât „marea proprietate” care producea și cantitativ și calitativ

tativ mai ales, a fost aproape desființată prin această mare reformă, pentru a ridica pe micul cultivator. De sigur că dacă punerea în aplicare a marelui reforme agrare s'ar fi făcut treptat și ar fi fost mai bine cuprinsă, dacă s'ar fi luat toate măsurile unei producțiuni interne, înzestrării cu unelte agricole suficiente, cu creditele agricole necesare, producțiunea în general ar fi suferit mai puțin și starea economică de după războiul mondial s'ar fi ameliorat mai repede.

Se mai afirmă în articolul menționat: „până și în sfânta biserică dacă intri, constăți un spectacol trist: în fața altarului!!! stau deosebiți după culorile politice”.

Aceasta este exagerat. Țăranul român sănătos și cu bun simț nu va fi niciodată cuprins de o patimă în așa grad ca să-i întunece sentimentul lui puternic de religiositate și credință, chiar și în biserică. Excepțional dacă sunt unii pătimiși politicieni și „și-au pierdut credința” nu se mai duc la biserică... Mai departe se mai afirmă în articolul menționat: „toți intereseții politici îi promit lucruri nerealizabile, în vederea avantajului de a nu munci și de a nu respecta lucrul și dreptul altuia”.

Răspundem că pe unde s'a încercat propaganda aceasta n'a reușit să prindă și de cele mai multe ori autorii acestei propagande au ajuns înaintea instanțelor de judecată penală.

Este drept că unii — foarte puțini față cu masa întreagă — dintre preoți și învățători s'au abătut dela misiunea lor, de îndrumători și luminători ai neamului, dar din fericire și acestea sunt cazuri rare, sporadice. Și dacă ar fi mai mulți la număr acești nechemati, „nația” este desful de curată și de sănătoasă, ca să-și aleagă din sânul ei, alți conducători, alți păstori mai „vrednici”.

După ce ne descrie starea aceasta îngrijorătoare și dureroasă în articolul menționat, ni se indică ca un mijloc de salvare: „trebuie readus în mijlocul țărănilor un factor de mare autoritate în care dânsul să recapete toată încrederea”.

Răspundem: că nu vedem de loc realitatea atât de neagră; situațiunea la sate — după cum am arătat — nu este atât de dureroasă și îngrijitoare. Opiniunea noastră, — diametral opusă opiniunii d-lui Simionescu, — este următoarea: *Chiar dacă ar fi în unele regiuni ale țării o stare relativ mai rea, instituția justiției ambulante n'ar aduce vreo ameliorare mai simțitoare.*

Este adevărat că neuitatul Thoma Stelian a adus o prefacere adâncă în bine, a distribuirei justiției și în special s'a ocupat, a reformei și a îmbunătățit mult „justiția la sate”. Am arătat într'un articol publicat în No. anterior că marea reformă a început cu legea judecătorilor de ocoale promulgată la 31 Decembrie 1907.

Din contextul acestei legi, (votată după proiectul întocmit de ilustrul profesor de drept și distins juriconsult Thoma Stelian), — rezultă că „judecătorul ambulant” nu era capitolul cel mai important din această lege. Este adevărat că dela promulgarea acestei legi, am avut o mai bună justiție la sate și în general starea roșurilor dela țară s'a ameliorat simțitor după 1907; dar aceasta nu prin judecătorul ambulant, dar grație și celorlalte bune dispozițiuni trecute în lege, în primul rând judecătorilor capabili, pricepuți, muncitori și cu bune calități sufletești; a știut să-i selecționeze, apoi să-i încurajeze, dându-le: 1) o bună pozițiune juridică; 2) relativ pe atunci mai bine recompensați; 3) ina-

movibilitate; 4) înaintare pe loc; 5) o competență mai mare atât civilă-comercială dar mai ales penală...

Ambulanța judecătorească rămâne pe al doilea plan. Încă dela înființarea ei (deci 1907) prin desbateri parlamentare și ulterior prin publicațiuni s'au angajat multe și ample discuții asupra utilității introducerii și mai târziu necesității menținerii judecătorului ambulant.

Țăranul nostru se deplasează ușor, merge zeci de km. până la reședința judecătoriei sau a Tribunalului. S'a plâns el vreodată că-i departe ori obosit de drum? S'a plâns numai că „iar s'a amânat” ori „multe timbre” ori „advocați cam scumpi”.

Cu circumscriptiile de astăzi, distanțele dela reședință și până la comunele din circumscripția judecătoriei, sunt mici.

Deplasarea la reședință pentru el este încă un bun și sănătos exercițiu fizic.

Dacă ar fi ambulanța judecătorului reinviată, în ziua și ora hotărâtă prin itinerariu ca judecătorul să sosească în comună de ex. ora 11 sau chiar mai târziu, săteanu va veni la primăria respectivă să aștepte pe d-l judecător din zorii zilei și va pierde toată ziua.

Mergerea judecătorului de ocol dela reședința judecătoriei în fiecare comună rurală din circumscripțiunea sa pentru judecarea proceselor de o valoare mai mică acțiuni posesorii, autentificare de acte de notariat etc. nu mai prezintă atâtea avantajii câte neajunsuri, cheltuieli și greutăți întâmpină punerea în aplicare a justiției ambulante.

Aceste atribuțiuni pe cari și le îndeplinea judecătorul în comune, cum era și aceea de a asculta reclamațiunile verbale ale sătenilor și lua notă sau încheia proces-verbal care ținea locul petițiunii de intentarea acțiunii, toate aceste atribuțiuni importante și așa folositoare sătenilor, s'au menținut și se vor exercita de judecători la sediul judecătoriei.

Și mai înainte s'a afirmat de mulți rolul social foarte important pe care îl au judecătorii în mijlocul sătenilor. S'a emis de atunci ideea ca pentru țărăniștii noștri cultivatori de pământ avem nevoie de *judecători speciali* menși să remedieze unele rele de cari suferă această clasă socială. Răspundem că aceasta este o concepție greșită a misiunii judecătorului de ocol, prin felul de activitate extrajudecătorească ce i s'e recomandă. Judecătorul de ocol care își va face datoria cu pricepere în conștiință cu toată răbdarea și va aplica „cu sfintenie” admirabila lege a judecătorilor de ocoale, într'un timp mai îndelungat, este un apostol al neamului care va bine-merita dela patrie.

Desigur că lecuirea tuturor relelor de care suferă mulțimea dela sate nu intră în atribuțiunea judecătorului de ocol, că judecătorii nu se pot împărți în speciali și nespeciali, ci toți trebuie să aibă ca țintă împărțirea obiectivă și rece a justiției care nu poate fi decât una singură și aceeași pe toată întinderea regatului român.

Fostul ministru al justiției Mih. G. Cantacuzino, dorind a se încredința despre adevăratele roade date de instituția judecătorului ambulant în 1911, a dispus facerea unei anchete cât mai întinsă și complexă în această privință. A cerut rapoartele cele mai amănunțite dela procurarii generali; a instituit în acest scop comisiuni de anchetă compuse din președinții Curților cu juri în unire cu președinții de tribunale și judecătorii de ocoale respectivi. A trimis și fiecărui judecător de ocol instrucțiuni trebuitoare pentru facerea acestei

anchete, alăturând la ea și un chestionar, cerându-le să constate nu numai rezultatele obținute de instituția judecătorului ambulant, dar și cu privire la aplicarea diferitelor dispozițiuni din întreaga lege.

Părerile au fost împărțite cu privire la cel mai bun sistem de organizare a justiției populare.

Unii s'au declarat pentru menținerea sistemului judecătorului ambulant cu păstrarea actualelor circumscripții; cei mai mulți judecători de ocol, spre cineș lor, cari aveau de luptat cu atâtea greutăți — au răspuns în acest sens; menținerea ambulanței, alții pentru desființarea ambulanței dar înmulțirea judecătoriilor, pentru ca justiția să fie cât mai la îndemâna locuitorilor dela țară. Față cu aceste rapoarte fostul ministru Cantacuzino, a menținut ambulanța judecătorului de ocol rural, deși cu 4-5 ani mai înainte combătuse acest principiu din proiectul antecesorului său Thoma Stelian.

Vom reaminti câteva din argumentele puternice date de acei cari au făcut constatări defavorabile instituției justiției ambulante: sub raportul climateric și topografic, cum și al căilor de comunicație, nu este posibilă funcționarea în mod regulat a acestui sistem. Prin lipsa judecătorului dela reședință, în timpul cât este în comune și pe drumuri, lucrările dela reședință suferă. Venirea judecătorului în comune pentru afaceri de mică importanță, nu este mai avantajoasă decât dacă toate afacerile s'ar judeca la reședință, unde judecătorul cercetează pricinile cu mai multă atențiune și cu liniștea necesară pentru chestiunile de drept ce se pot ivi în orice cauz, abstracție făcând de valoarea pecuniară a proceselor. N'avem localuri în multe comune unde să poată descinde judecătorul și să se înjghebeze o arhivă. N'au codurile, legile cărțile necesare pentru studierea cauzelor ce se judecă la comune. Încurajează firea procesivă a țăranilor.

Dar astăzi avem și alte motive puternice și decisive pentru a stărui în părerea că justiția ambulantă nu mai corespunde celui mai bun sistem al întocmirii justiției sătești.

Desigur că acei cari o susțin, înțeleg ca să fie introdusă pe întreg teritoriul țării, voesc salvarea sate- nilor din tot cuprinsul țării întregite; binefacerile justiției ambulante să se reverse dela Nistru până la Tisa. Dar aceasta ar presupune neapărat ca să avem o legislație unificată.

Desigur că procesele cari le-ar judeca la comune cele civile și comerciale vor fi până la o valoare dată; de asemenea în competență penală. Nu numai codul penal și procedura penală dar și procedura civilă trebuie unificate. Dar circumscripțiile întinse (cari au câte 30-40-50 comune) cu mai mulți judecători, cum sunt în Ardeal, nu sunt formate de loc în vederea acestui sistem de judecată ambulantă: ar fi distanțe imposibile de străbătut de 2 ori pe lună pentru fiecare comun; dar drumurile impracticabile ori inexistente din Basarabia? Acestea ne întărește și mai mult în părerea că această instituțiune nu se poate reînființa acuma mai ales, iar pentru situația dela sate, — care nu este atât de dureroasă, din contra mai puțin grea și îngrijitoare decât a funcționarilor comercianților și muncitorilor dela orașe. — Justiția își va ajunge scopul său binefăcător, misiunea ei sfântă și fără judecătorul ambulant.

AUREL SAFIRESCU

Consilier Curtea de Apel Brașov.

CONFERINȚE ROMÂNE LA PARIS

Raporturile intelectuale, și schimburile de idei între Franța și România, capătă din ce în ce o mai mare și mai largă importanță. Și aceasta în interesul vădit a ambelor țări, legate prin atâtea afinități. Pentru România putința de a arăta că oricare ar fi aparențele uneori puțin probante, — se lucrează serios în multe direcții în interiorul ei, constituie un mare bine, ca și acel de a fi apreciată, vorbită și chiar discutată pe terenul ideilor sale, într-o țară ca Franța în care, diferențierea intelectuală și morală a ajuns la culme. Pentru Franța, e o satisfacție de a vedea elaborându-se într-o țară mărită și prietenă cu ea, în directivele înalte și precursore pe care ea de mult le a indicat, întregi construcții în stilul, în modul, în concepția civilizației sale, restrânse până acum în lumea universitară și profesorală, raporturile de conferințe și arătări științifice s'au întins prin chemarea la sarcină și onoare, a intelectualilor în afară de corpurile instituite pentru învățământ. Astfel anul acesta Facultatea de drept a Universității din Paris, a invitat pe d-l Iosif G. Cohen, consilier la Consiliul legislativ român, avocat al Baroului București, spre a ține cinci conferințe asupra proiectului de cod comercial român.

Prima conferință prezidată de d-l profesor Truchy și d-l Charny președintele Societății de legislație comparată a avut loc în Ianuarie în marea sală de săli de serbări a facultății.

Subiectul primei conferințe: „Principiile generale ale proiectului” a atras o mulțime enormă de profesori, magistrați financiari și studenți. Erau prezente toate somitățile științei dreptului între alții: D-nii profesori, Capitant, Truchy, Larnaude, Wahl, Ripert, Lévy-Uhlmann, Lapradelle, Percerou, Demogue, Basdevant, Gollinet, Rolland, Huguency, Olivier Martin, Giffard, Julliot de la Morandière, Maurice Picard, Rouast, Roger Picard, Lévy-Bruhl, Niboyet, Escarra, Em. Pantazi, Directorul societății de legislație comparată română, Paul Goulé, secretarul general al societății de legislație comparată franceză profesorul Dufourmantelle, fost președinte al societății de legislație comparată, Al. Troullier, prim președinte al tribunalului Sena fost președinte al societății de legislație comparată, etc.

D-l Truchy, pro-decan, face, în numele Facultății de drept, elogiul conferențiarului, savant jurisconsult care e destul de cunoscut în Franța prin conferințele sale anterioare și mai ales prin aceea relativă la legea minelor și e un mare prieten al Franței, D-sa e acel care a creat în România Societatea de legislație comparată, afiliată societății franceze.

D-l Truchy afirmă în urmă că toți profesorii care au fost în România, profesori dintre cari unii asistau la conferință și d-sa deasemenea care a fost în țară au putut să-și dea seama de valoarea juristilor români și au putut să aprecieze însemnătatea apropierei legăturilor între Franța și România.

D-l Iosif G. Cohen mulțumește călduros d-lui profesor Truchy pentru frumoasele cuvinte care sunt o încurajare în munca sa pentru progresul științei. D-sa face în urmă elogiul societății de legislație comparată română și se declară foarte recunoscător față de Facultatea de drept pentru primirea admirabilă ce i s'a făcut.

Apoi conferențiarul expune proiectul de cod comercial făcând în primul rând o analiză sugestivă a evoluției istorice a legiurilor comerciale în România până la noua reformă. D-sa arată existența în această

tară a unei politici comerciale bine definite în raporturile internaționale, existența clauzei națiunii celei mai favorizate, a convențiilor de arbitraj între comercianții țării și acei ai Poloniei, cu tribunale mixte, porturi france, instituțiuni care se găsesc înfloritoare către veacul al 14-lea, Genovezii fondaseră chiar un oraș în secolul al 15-lea pe țărmurile Dunărei.

În urmă d-sa explică filozofia istorică, bazată pe tradițiune care a dat naștere unor instituțiuni juridice speciale, cu caracter special. Această parte foarte originală și de o analiză foarte fină psihologică a arătat că savantul jurisconsult evoluează spre o teorie nouă a „patrimoniilor organizate distinct de titularii lor”.

În adevăr, zice conferențiarul, tendința economică și socială a dreptului comercial, transformă raportul economic într-un raport special, care evoluează după nevoi și care e condus de voința socială spre o organizare puternică având ca fir conducător. — cel puțin pentru unele instituțiuni — raporturile internaționale.

În această ordine de idei, noul proiect a disciplinat conceptul actului juridic, registrele de comerț, judecătorii speciali, numele comercial, fondul de comerț, reprezentare și patrimoniul comerciant.

Făcând fiecareia din aceste instituțiuni aplicarea principiilor atât de abstracte și filozofice, conferențiarul a știut să câștige asentimentul auditorilor ceea ce a făcut ca prima sa conferință să fie îndelung aplaudată.

A doua conferință, privitoare la Societățile comerciale, d-l I. Cohen a ținut-o în 21 Ianuarie în amfiteatrul 8 al Facultății, în fața unui mare număr de studenți. Domnii Profesori Levy-Uhlmann și Percerou asistau pe conferențiar. Domnul I. G. Cohen a expus în mod magistral concepția organizării societăților comerciale, după noul proiect. România a adoptat de asemenea societatea cu răspunderi limitată. Teoria d-lui Cohen asupra naționalității societăților comerciale este mai ales sugestivă și cu tendința să câștige aprobarea Congresului internațional de la Haga.

Domnii profesorii Levy-Uhlmann și Percerou, au arătat valoarea noului proiect care constituie un progres în știința dreptului și au apreciat valoarea conferențiarului care s'a relevat mult în discuțiile contradictorii.

La 22 Ianuarie a avut loc în Sala de serbări a treia conferință asupra Falimentului și Concordatului preventiv.

Domnul Berthélemy, Decanul Facultății de drept prezidă această conferință.

Materia aceasta cu totul specială și mai cu seamă concordatul preventiv care e în România „reglementul transaccional” dar în alte condițiuni și pentru o durată nelimitată nu numai pentru timpul de după război, a provocat o vie curiozitate.

Falimentul în conflictul legilor și ca efect în dreptul internațional a primit o reglementare cu totul specială și conformă unificării internaționale.

Domnii Decan Berthélemy și Charny, președintele Societății de legislație comparată au felicitat călduros pe conferențiar.

La 23 Ianuarie, D-l Cohen a tratat în amfiteatrul 8 materia societăților anonime, organizate în scopul de a apăra interesele acționarilor, a proteja minoritățile, a exercita un control eficace prin judecători speciali ai oficiului pentru a evita falimentul acționarilor, a accentua răspunderea fondatorilor limitând partea lor în beneficiile societății la o cotă-parte determinată și pentru o durată determinată.

Toate acestea sunt dispozițiuni destul de interesante și foarte bine organizate.

D-l Profesor Percerou a făcut unele observațiuni foarte judicioase și a cerut unele explicațiuni conferențiarului, explicațiuni foarte folositoare studenților.

Domnul Profesor Roger Picard a relevat ca foarte interesantă decizia prin care în societățile anonime întreg capitalul social trebuie să fie vărsat cu începere dela un an dela constituirea societății; D-sa afirmă că această dispoziție va fi foarte aspră pentru societățile de asigurare dintre care cea mai mare parte nu completează nici odată capitalul lor.

Acest sistem de conferințe inaugurează un mijloc foarte eficace de instrucțiune pentru studenți care pot să ia parte la discuțiune.

La 24 Ianuarie a avut loc în amfiteatrul 8 ultima conferință asupra contractelor și obligațiunilor.

D-l Iosif G. Cohen a expus întâi principiile noului proiect elaborat de comisiunea franco-italiană făcând elogiul profesorilor care au elaborat la acesta și a analizat în urmă derogările făcute de codul de comerț care presupune admis proiectul de cod al obligațiunilor, pentru că se găsește deja depus în fața Parlamentului român care-l va vota în același timp cu noul cod de comerț.

Domnii profesorii Lévy-Uhlmann, Demogue, Rouast și d-l Roger, președintele tribunalului de comerț al Senei au discutat cu căldură și contradictoriu cu conferențiarul principiile noului cod.

D-l Roger mai ales cere ca o viitoare lege comercială asupra depozitelor bancare să creeze un privilegiu pentru depunători față de ceilalți creditori, cel puțin în ceea ce privește pe mici depunători. Această sugestiune a fost îndelung discutată de d-l profesor Lévy-Uhlmann care a mulțumit în urmă d-lui Cohen în numele Facultății pentru frumoase conferințe ce le-a ținut, conferințe care, prin faptul, că studenții le-au urmat, regulat, dovedesc că ele s'au impus din primul moment.

D-l Cohen declară că momentele ce le-a petrecut la Facultatea de drept sunt cele mai frumoase ale vieții sale.

Această perioadă ca și primirea ce i s'a făcut îi vor rămâne scumpe și dacă în adevăr conferințele sale au avut succes ar fi pentru d-sa o încurajare pentru viitor, căci pleacă cu intenția de a reveni în fiecare an să comunice studiul celor mai importante legi ale țării sale scumpe unde se prepară în acest moment unificarea legislativă și care a avut întotdeauna pentru marea Franță protectoare sentimentele de prietenie și de devotament.

D-sa mulțumește de asemenea studenților care au urmărit conferințele d-sale cu atâta fidelitate și în număr atât de numeros.

D-l Lévy-Uhlmann încheind zice ca sistemul de a face cunoscute legile străine în materie de drept comparat, de către juriști aparținând țărilor respective sunt comunicări foarte utile Facultății și studenților.

* * *

Relatând cele de mai sus, sunt fericit de a putea atesta atât importanța comunicărilor făcute de d-l I. Cohen cât și succesul meritat și real pe care l'a avut în cercul lumii juridice din Franța, succes pentru care îl felicit.

CONSTANTIN M. SIPSOM
Profesor la Universitatea din București

TRIBUNALUL BIHOR S. II

Audiența din 2 Mai 1929

Președenția d-lui Constantin Dobos, Președinte
Sara Deak cu Mihai Deak

Escontențare. (Plată asupra drepturilor unei succesiuni viitoare). — Pact asupra unei succesiuni viitoare. — Admisibilitate în dreptul civil austriac, aplicabil în Ardeal. — Renunțare asupra unei succesiuni viitoare a părintelui. — Condițiuni intrinseci de fond și extrinseci de formă privitoare la valabilitatea renunțării. — Efectele renunțării cu privire la urmași (ayants droit). — Porțiune legitimă (rezervă). — Inadmisibilitatea acțiunii pentru complinirea rezervei mai înainte de deschiderea succesiunii. — Inadmisibilitatea acțiunii pentru complinirea rezervei dacă părinții au împărțit averea lor descendenților. (Partaj de ascendent). — Inadmisibilitatea acțiunii pentru complinirea rezervei din partea eredelui escontențat (îndestulat cu anticipație). — (Art. 551 din cod. civ. austriac).

I) Eredede escontențat (îndestulat) asupra drepturilor eventuale ce ar avea în o succesiune viitoare a părinților săi, convențiune ce este permisă în sistemul codului civil austriac, încasându-și cu anticipație partea sa de moștenire și păstrând numai titlu de erede nominal, este considerat că nu mai este erede, nemai având nici un drept asupra succesiunii deschise. Renunțarea la succesiune, dată pe baza escontențării, este opozabilă și urmașilor renunțătorului.

II) Singurul caz când erede renunțator poate formula pretențiuni asupra succesiunii ab intestat a lui de cujus este numai atunci când nu au rămas alți moștenitori regulați, excepțiune stabilită de legiuitor pentru ca să se evite declararea succesiunii ca vacantă sau atribuirea ei unor succesori neregulați.

III) Convențiunea de escontențare și renunțarea ce derivă dintr-nsă este perfect valabilă dacă a fost cunoscută, și deci aprobată, de autorii coerezilor contractanți, și dacă nu a fost atacată pentru cauză de violență sau dol.

IV) Dacă, din punct de vedere formal, renunțarea la succesiune trebuie să fie expresă, nu e mai puțin adevarat că legea ungară nu cere ad solemnitate formalitatea actului public material de cât numai pentru renunțările făcute între soți, iar nu și pentru cele relative la drepturi succesoriale, care se pot produce fie verbal, fie prin simplu înscris ordinar fără intervenția notarului public.

V) Numai renunțările de drepturi succesoriale, făcute între copii și părinți trebuiesc să îmbrace forma unor convențiuni bilaterale. În privința renunțărilor dintre coerezi nu e nevoie de un act făcut sub forma unei convențiuni bilaterale.

VI) În actele de renunțare făcute cu titlu gratuit și sub forma unor declarațiuni succesoriale, se poate presupune că aceste acte nu sunt rezultatul unui acord de voințe.

Atunci când, însă, actul de renunțare este făcut pe bază de escontențare și nu a intervenit o acțiune prin care actul este atacat pentru cauză de violență sau dol, există prezumțiunea că renunțarea este rezultatul unui acord de voințe și că această renunțare trebuie privită, în esența ei, ca expresiune a unei convențiuni sinalagmatice, ce s'a perfectat în momentul numărării prețului.

VII) Instituirea dreptului la porțiunea legitimă a fost determinată de considerațiunea ca părintele do-

nator să nu avanteze prin donațiuni excesive pe unii dintre erezi în detrimentul altora.

Eredede care nu a renunțat la succesiune sau a cărui renunțare nu este valabilă poate, în conformitate cu „Normele judiciare provizorii”, ca rezultat al aplicării codului civil austriac în Ungaria să reclame în justiție dacă i s'a atins porțiunea legitimă, în scopul de a i se complini această porțiune prin reducerea donațiunilor făcute de cujus celorlalți coerezi.

VIII) Este o normă de drept că descendentul nu poate ataca în timpul vieții părinților actele cu titlu gratuit făcute de aceștia sub cuvântul că li s'ar fi lezat porțiunea legitimă, de oare-ce leziunea nu se poate constata de cât numai după deschiderea succesiunii.

IX) Este, de asemenea, inadmisibilă acțiunea pentru întregirea porțiunii legitime dacă părinții au împărțit averea lor între descendenți. Jurisprudența Curiei Maghiare este constantă în acest sens.

X) Un erede escontențat nu mai poate figura nici ca erede cu vocațiune la întreaga succesiune și nici să pretindă dreptul său la porțiunea legitimă.

Tribunalul.

Asupra prezentei acțiuni civile.

Văzând actele din dosar și ascultând ambele părți în susținerile și concluziunile lor orale, și anume pe d-l Moise Coșiu din partea reclamantei și d-l Gb. Simonea pentru pârâți.

Văzând că din debaterile orale și probatoriul administrat în cauză se constată în fapt următoarele :

Între reclamanta Sara Deak și fratele său, pârâtul V. Mihai Deak la 30 Decembrie 1909, pe când părinții lor erau încă în viață, intervine un acord reciproc prin care reclamanta renunță la moștenirea ce i s'ar cuveni în averea părinților săi, în favoarea pârâtului, declarându-se escontențată, adică mulțumită, pentru suma de 1.500 coroane ce i-a fost achitată de fratele său, în numerar; în acest scop reclamanta a dat pârâtului și o declarație scrisă, redactată în localul primăriei comunei Tinca, semnată propriu, în prezența martorilor Gavril și Bela Ötvos, Ștefan Deak, tatăl copiilor și verosimil și mama lor născută Elisabeta Orban, au cunoscut acordul intervenit între copii lor majori, pârâtul având 31 ani, întrucât escontențarea se făcuse față de reclamantă, soră mai mare a pârâtului cu ocaziunea căsătoriei acestuia cu Francisc Bondar.

După 13 ani, părinții copiilor, pe bază că fiica lor a fost escontențată, donează fiului lor, prin act public notarial la 31 Ianuarie 1922 întreaga lor avere mobilă și imobilă cuprinsă în coala cărții funduare No. 476 a comunei Tinca, cu obligația pentru donatar a îngriji de donatori, cum și de a îngriji, în caz de nevoie de reclamantă care acum era în vârstă de 51 ani și între timp devenise văduvă.

După moartea soției sale, la 5 August 1926 încetează din viață și Ștefan Deak, tatăl copiilor.

Timp de 18 ani, cât a trăit de cujus, reclamanta nu a ridicat nici o obiecțiune asupra declarației sale de renunțare la succesiune, după cum nu a obiectat nimic nici asupra actului de donațiune și nici asupra intabulării dreptului de proprietate pe numele pârâtului.

Prin acțiunea de față, înregistrată la 26 Ianuarie 1927, reclamanta cere a se constata dreptul său la succesiune în averea părinților săi decedați, pe motiv că n'a fost nici escontențată nici exheredată și a i-se recunoaște dreptul său la porțiunea legitimă, adică la o pătrime din averea rămasă pe urma lui de cujus, evaluată în bani la suma de 152.000 lei.

Văzând că din cele arătate mai sus, chestiunile esențiale ce urmează a fi soluționate în drept sunt :

- 1) Valabilitatea actului de renunțare la succesiune, și
- 2) Existența dreptului la porțiunea legitimă.

1. Asupra valabilității actului de renunțare la succesiune

Considerând că dreptul privat ungar, nu numai că nu exclude, dar chiar permite renunțarea la o succesiune ce încă nu s'a deschis, adică, tocmai teza contrară principiilor stabilite în dreptul civil al popoarelor de răsă latină.

Considerând că jurisprudența constantă a Curiei ungare, după ce face deosebire între renunțare, respingere și refuzarea unei succesiuni, de cuius fiind în viață, stabilește că eredele escontentat de părintele său în viață, sau de coerede pe când succesiunea încă nu s'a deschis, formează o categorie aparte, în sensul că nu e privit nici ca erede care nu a primit și nici ca erede care a refuzat succesiunea, dar totodată e asimilat cu aceștia, prin faptul că eredele escontentat, la deschiderea succesiunii, e considerat cași cum n'ar fi erede; că deci, deschiderea succesiunii față de eredele escontentat nu prezintă nici o importanță, deoarece el și-a încasat anterior, partea sa din moștenire, păstrând doar titlul de erede nominal; că, mai mult decât atât, eredele escontentat poate renunța la succesiune, nu numai în numele său personal, dar și cu efect asupra descendenților săi față de cari renunțarea la succesiune este obligatorie.

Considerând că unicul caz când eredele escontentat poate primi succesiunea e numai în ipoteza morții lui de cuius, ab intestat, fără alți moștenitori, excepțiune intenționată, spre a se evita declararea succesiunii de vacanță și predarea ei unor succesori neregulați.

Considerând deci că, față de cele arătate mai sus, eredele escontentat, împreună cu valoarea primită, iese cu totul din ansamblul formalităților ce au loc după deschiderea succesiunii, pierzând astfel și dreptul pe care l'ar avea ceilalți erezi ce vin la succesiune de a cere eventual valorificarea dreptului lor la porțiunea legitimă; că în acest sens s'a pronunțat Curia ungară prin deciziunile No. 10240 din 1906, 692 din 1910, 937 din 1910, 1344 din 1910, 3827 din 1911, 1577 din 1915, 4150 din 1913, 6475 din 1914 și altele.

Că deci, din toate acestea reese că actul de renunțare la moștenire al eredelui escontentat, este perfect valabil și produce efecte, mai cu seamă în specie, unde timp de 18 ani a fost recunoscut și nu a fost atacat pentru cauză de violență sau dol.

Considerând, din punct de vedere formal, că dacă pe deo parte renunțarea la succesiune trebuie să fie expresă, nu e mai puțin adevărat că legea ungară, nu cere ad solemnitate, formalitatea actului public notarial, decât numai la renunțările făcute între soți; că în ceea ce privește renunțarea la succesiune față de părintele în viață ori față de un coerede, înainte de deschiderea succesiunii, cel interesat are facultatea de a renunța verbal, sau prin act scris, fără intervenția notarului public.

Considerând că, dacă renunțarea fie verbală fie scrisă se cere a fi făcută sub forma unei convențiuni bilaterale, atunci când ea are loc între fiu și părintele său, legea nu dispune că același caracter de acord bilateral trebuie să aibă și renunțarea între coerezi, cum nu prevede că o atare convențiune să fie consimțită și de cel la a cărui succesiune se renunță; că dacă actul scris de renunțare e unilateral și cu titlu gratuit se poate presupune că nu a existat un acord de voințe; că însă când acest act subscris numai de renunțator e dat pe bază de escontentare, atât timp cât nu e atacat pentru cauză de dol ori violență, este presupus că e rezultatul unui acord; că așa fiind, actul scris de renunțare la succesiune, subscris numai de reclamanta renunțătoare, în calitate de coerede escontentat nu poate fi privit în esența lui decât ca expresiunea unei convențiuni sinalagmatice, ce s'a perfectat în momentul numărării prețului.

Considerând în specie, că, din probațiunea administrată de pârât, deoarece reclamanta în tot cursul instanței nu a cerut nici o probațiune — reiese că convențiunea verbală de renunțare la succesiune și escontentare a fost cunoscută de

martorii Ioan Halasz și Șandor Deak; că martorul C. Al. Deak accentuiază că chiar de cuius, i-a spus cum că fiul său a escontentat pe reclamantă cu suma de 1300 coroane, preț obținut din vânzarea unui imobil al soției pârâtului; că în ceea ce privește seriozitatea actului scris de renunțare, martorul Gavril Mocsi, unul din cei doi martori cari au semnat, ca asistenți, actul de renunțare, arată că în 1909 el era casier, deci persoană demnă de încredere, că a fost față în primăria Timca când s'a redactat actul scris, că acest act a fost citit cu glas mai ridicat întrucât reclamanta nu auzea tocmai bine, cu care ocaziune reclamanta a declarat că actul scris corespunde „convențiunii verbale”, că e mulțumită „ca escontentată” din averea părinților săi, semnând personal actul scris; că, după cum arată astăzi în instanță reclamanta, la redactarea actului au fost față soțul ei și pârâtul și încă un funcționar public, notarul sau primarul comunei; că deci din toate acestea reese că chiar în cazul când actul scris ar fi privit ca nevalabil pentru motivul că ar fi un act unilateral, se reliefează convenția verbală bilaterală nu numai între cei doi erezi, dar și între părinte și erezi; că numai astfel se explică cum părinții, după 15 ani, donează întreaga lor avere mobilă și imobilă numai pârâtului.

Considerând că astăzi în instanță, reclamanta recunoaște că a primit dela pârât suma de 1300 coroane, dar că ea fiind surdă nu a auzit când i s'a citit conținutul actului.

Considerând că chiar în ipoteza când reclamanta acum 20 ani ar fi fost complet surdă, este cert că ea știă carte întru că a semnat actul și deci îl putea citi; că în orice caz, după cum însăși reclamanta recunoaște, alături de ea era soțul său care ar fi putut-o opri a semnă un act contrar convențiunii verbale; că chiar dacă alta ar fi fost învoiala e cert că reclamanta a trebuit să audă căci altfel nu ar fi putut face nici un fel de învoială; că dacă reclamanta nu ar fi auzit deloc, n'ar fi recurs nimeni la formalitatea, în acest caz, inutilă, de a i se mai citi inutil cuprinsul actului.

Considerând că din depoziția martorului Gavril Mocsi, martor asistent la redactarea actului, reese că reclamanta după citirea actului a declarat că corespunde convenției verbale, declarându-se mulțumită ca escontentată; că astăzi în instanță reclamanta a răspuns la toate întrebările puse de avocatul pârâtului, în mod exact și corect fără a necesită repetarea întrebărilor și fără a vorbi decât cu glas puțin ridicat peste normal; că în același mod, reclamanta a răspuns la toate întrebările puse de d-l judecător supleant în limba ungară, răspunsuri ce s'au consemnat în jurnalul de sedință.

Că așa fiind convențiunea verbală de renunțare la succesiune confirmată și prin actul scris, este perfect valabilă și urmează a-și produce efectele sale juridice; că deci și fără a mai discuta dreptul reclamantei la porțiunea legitimă, acțiunea în întregime cată a fi respinsă numai pe baza motivelor arătate mai sus.

2. Existența dreptului la porțiunea legitimă.

Considerând că reclamanta, evaluând averea rămasă de pe urma defunctului său tată la suma de 700.000 lei, susținând că n'a fost escontentată și că prin actul de donațiune din 31 Ianuarie 1922, i s'a atins dreptul său la porțiunea legitimă, pretinde sub acest titlu, o pătrime din întreaga avere, adică suma de 150.500 lei, iar către sfârșitul acțiunii suma de 152.000 lei, în numerar, deși o pătrime din avere ar fi de 175.000 lei.

Considerând că în speță în cazul când renunțarea reclamantei la succesiune nu ar fi privită ca valabilă, este cert că „Normele judiciare provizorii” ca rezultat al aplicării codului civil austriac în Ungaria între 1 Maiu 1853 — 23 Iulie 1861, în punctele 4 și 8 restrâng dreptul de donațiune în măsura în care dreptul la porțiunea legitimă nu e lezat, și admit întregirea ei, când prin acte cu titlu gratuit, acest drept e atins numai în parte; că, nu e mai puțin adevărat că instituirea dreptului la porțiunea legitimă are de scop a

înlătură or repară excesul preocupărilor donatorului față de unul sau mai mulți donatari, spre a nu rămâne alți erezi în suferință.

Considerând că, este normă de drept că descendentul nu poate ataca cu succes actele cu titlu gratuit făcute de părinți în timpul vieții lor, pe motiv că li s'ar fi lezată ori stîrbit dreptul la porțiunea legitimă, pentru că leziunea or stîrbirea nu se poate constata decât după deschiderea succesiunii; că, pe de altă parte, o altă normă de drept privat maghiar, prescrie că dreptul la porțiunea legitimă, nu mai poate fi cerut dacă părinții au împărțit averea lor, descendenților; că, în sensul celor arătate mai sus Curia ungară s'a pronunțat prin deciziunile No. 10.654 din 1904, 7098 din 1906, 8133 din 1907, 3785 din 1908, 2747 din 1911, 1845 din 1911, 943 din 1912, 2483 din 1913, 3407 din 1915 și alele.

Că deci, călăuzii de aceste principii, este cert că reclamanta, în calitate de erede escontentat, nu mai poate figura nici ca erede cu vocațiune la întreaga succesiune și nici a pretinde dreptul său la porțiunea legitimă, atât în averea maternă — succesiune ce s'a deschis înainte de 5 August 1926, cât și în averea paternă, ce s'a deschis după această dată.

Considerând că, chiar în cazul când reclamanta ar putea valabil să se prevaleze de dreptul său la porțiunea legitimă acțiunea sa nu este întemeiată nici din acest punct de vedere și că a fi respinsă pentru motivele arătate mai jos.

Considerând că din raportul de expertiză, atașat la dosar, expertul comun propus de ambele părți, Ioan Orban, arată că în anul 1922, adică în momentul când s'a făcut donațiunea, valoarea averii lui de cujus era de 146.500 lei, iar în momentul decesului donatorului era de 223.000 lei din care scăzând suma de 58.500 lei prețul edificiilor clădite de păral, rămâne suma de 164.500 lei.

Considerând că dreptul reclamantei la porțiunea legitimă a pătrime din averea totală, în momentul donațiunii, este evident că maximul sumei ce i s'ar cuveni ar fi 37.000 lei; că, deși reclamanta nu a dovedit cu nimic suma averii mobile, dacă totuși s'ar adăuga la această sumă, și suma de 20.000 lei, adică pătrimea averii mobile, suma totală ce s'ar cuveni reclamantei, nu ar excede sumei de 57.000 lei.

Considerând că, fără a scădea din această sumă cota-parte a datoriilor și cheltuelilor de înmormântare suportate de păral, este clar că suma de 1500 coroane aur, primite de reclamantă în 1909, înmulțită cu coeficientul valutar de astăzi, ne dă suma de 52.000 lei, ceea ce înseamnă că reclamanta a primit în numerar, în anul 1909, nu o pătrime, ci prețul unei jumătăți din averea părinților săi, iar ca o dovadă că în 1909 întreaga avere nu valoră mai mult decât circa 2500—2700 coroane-aur, e faptul că expertul evaluează averea lui de cujus în 1902 la suma de 2080 coroane-aur; că, dacă în ipoteza cea mai favorabilă reclamantei, luând de bază averea din momentul morții lui de cujus, totuși pătrimea referitoare la imobile nu ar întrece suma de 41.000 lei, la care adăugând chiar 25.000 lei pătrimea cuvenită din averea mobilă, dau suma totală de 66.000 lei; că, scăzând din această sumă 640 coroane datorie ipotecară din 1898 și suma de 780 coroane, altă datorie achitată cassei de păstrare din Tinea în 1916, deci în timpuri ce coroana era egală cu leul, scăzând cheltuelile de înmormântare și suma întreținerii ambilor părinți până la moartea lor, nu rămâne reclamantei, nici suma de 52.000 lei, sumă ce după cum am arătat mai sus, reprezintă 1500 coroane-aur, adică jumătate din averea defunctului; că deci, din toate acestea reiese, că reclamanta nu poate astăzi pretinde că dreptul său la porțiunea legitimă ar fi violat.

Că așa fiind și după examinarea în fond a celui de al doilea capăt de cerere, acțiunea cată a fi respinsă ca neîntemeiată.

Văzând în fine, că, potrivit art. 1 litera e, din legea pentru accelerarea judecăților, reclamanta nu indică în acțiune

nea sa nici o probațiune, necerând nici măcar audierea părinților, sub rezerva luării jurământului; că, potrivit literelor d, a aceluiaș articol, nu arată nici măcar în liniamente generale motivele de fapt pe cari își sprijină acțiunea, schițând modul cum înțelege a derivă dreptul la porțiunea legitimă; că, în fine, nici nu atașază la dosar măcar în cursul instanței, copia după coala cărței funduare.

Că așa fiind, acțiunea în întregime cată a fi respinsă.

Văzând și cererea pârâtului de a i se acorda cheltueli de judecată, cerere pe care tribunalul găsiind-o întemeiată în baza art. 425 pr. civlă și 48 al. II legea accelerării judecăților, o fixează la suma de șase mii lei, apreciind starea de sărăcie a reclamantei.

Pentru aceste motive redactate de d-l președinte Const. Dobos,

În numele legii, hotărăște: respinge acțiunea intentată de Sara Deak din comuna Salonta, pentru constatarea dreptului la succesiune și a dreptului la porțiunea legitimă și în consecință o obligă a plăti pârâtului V. Mihai Deak din comuna Tinea jud. Bihor, suma de 6000 lei, cheltueli de judecată și onorar de avocat, în termen de 15 zile, sub sancțiunea execuției silită.

Cu apel. Dată și citită în ședință publică, azi 2 Mai 1929 (ss) *Constantin Dobos, Augustin Pop.*

NOTA

I

Istoricul faptelor

Între doi frați intervine o convențiune în timpul ce părinții erau încă în viață prin care unul renunță în favoarea celuilalt la partea de moștenire ce i s'ar cuveni în averea părinților.

Comoștenitorul renunțător, primind o sumă de bani, s'a declarat escontentat (mulțumit), dând în acest sens o declarațiune scrisă beneficiarului renunțărei.

Părinții luând cunoștință despre acest pact de succesiune viitoare, care este permis în codul civil austriac, și ținând seamă că unul din copiii lor, în speță o fată, a fost escontentată, au donat fiului în favoarea căruia se făcuse renunțarea, întreaga lor avere mobilă prin act notarial public care s'a și înscris în cartea funduară pe numele fiului donatar.

După moartea părinților, fiica, care renunțase la succesiune, pornește o acțiune având de obiect constatarea dreptului său de moștenire în averea părinților și recunoașterea dreptului său de o pătrime, reprezentând porțiunea legitimă.

II

Condițiunile juridice intrinseci pentru valabilitatea renunțării succesoriale în dreptul civil austriac.

Efectele renunțării

Primul punct de drept, soluționat prin sentința de față, este acela al condițiunilor ce trebuie să întrunească actul de renunțare la succesiune, spre a fi valabil.

Tribunalul începe prin a analiza și caracteriza si-

tuațiunea juridică a eredelui care a renunțat la o succesiune nedeschisă încă, hotărând, în conformitate cu jurisprudența Curiei maghiare, că eredele escontentat, în timpul când *de cujus* se găsea încă în viață, nu poate fi considerat nici ca erede care nu a primit succesiunea și nici ca erede, care a refuzat-o, de oarece, prin faptul escontării el nu mai este în drept să facă vreun act juridic de renunțare sau refuz, în privința unei succesiuni asupra căreia el și-a încasat drepturile și de care a rămas strein, în baza principiului de drept, că renunțarea rezultând din escontentare, atrage, în mod irevocabil, îndepărtarea dela succesiune, atât în privința eredelui renunțător, cât și a descendenților săi. (Ștefan Laday, *Codul Civil Austriac*, vol. II, p. 52, 54).

Asemenea contracte sau pacte asupra succesiunilor viitoare prin cari erezii prezumtivi își regulează pretențiunile, încă din timpul vieții autorului comun, adică mai înainte de deschiderea succesiunii, nu vin în contradicție cu sistemul codului civil austriac, nici cu principiile prohibitive ale dreptului pozitiv, nici cu ordinea publică sau cu bunele moravuri.

Chestiunea nulității acestor pacte de succesiuni viitoare fiind adusă în discuțiunea Curiei Maghiare, s'a decis validitatea lor. (Ștefan Laday, *op. cit.* p. 54)

Moștenitorii cu vocațiune succesorală, pot renunța la partea ce li se cuvine în succesiunea autorului lor, fie în mod gratuit, fie primind în schimb contra valoarea renunțării, încă în timpul vieții părintelui lor.

Principiile referitoare la escontentarea părții ereditare sunt tocmai în sensul că renunțarea la ereditate spre a fi valabilă trebuie să fie făcută mai înainte de deschiderea succesiunii. (Ștefan Laday, vol. II, p. 54, cu trimiteri la jurisprudența Curiei Maghiare).

Jurisprudența Curiei Maghiare este în sensul că, prin noțiunea de coerezi, trebuie să înțelegem numai pe acele persoane cari ar fi moștenitori legitimi ab-intestat, urmând ca numai pactele de renunțare intervenite între aceștia, cu sau fără participarea lui de *cujus*, să fie socotite valabile, înlăturându-se astfel validitatea oricărei convențiuni de asemenea natură, intervenită între orice alte persoane cari nu au calitatea de moștenitori legitimi ab-intestat. (Ștefan Laday, *op. cit.*, p. 59).

Se discută chestiunea dacă pactul de succesiune viitoare este valabil și între alte persoane decât erezii legali prezumtivi ai lui de *cujus*. (Ștefan Laday, *op. cit.*, pag. 55).

Eredele, spune d-l George Plopul, în interesanta sa lucrare „*Părți alese din dreptul privat ungar*”, poate renunța la dreptul său de ereditate, poate abzice la acest drept; poate respinge, poate refuză ereditatea și în fine se poate declara escontentat, adică achitat asupra cotei sale părți din succesiune.

Din punctul de vedere al nuanțelor cari apropie și cari deosebesc aceste noțiuni juridice, se poate spune că renunțarea și abzicerea sunt identice.

Respingerea și refuzarea succesiunii sunt deosemeni identice.

Analizate în aspectul și în natura lor întinsecă juridică, abzicerea, respingerea și escontentarea eredelui, diferă între dânsule din punctul de vedere al efectului pe care aceste acte juridice îl au în raport cu situațiunea eredelui față de succesiune.

Deosebirea între abzicere și respingere o constatăm, după cum am arătat deja mai sus, timpul sau epoca în care aceste acte au loc.

Escontentarea diferă de ambele concepte juridice ale abzicerii și respingerii prin faptul că ea nu este gratuită, ci rezultatul unei contraprestațiuni primite de eredele renunțător. (A se vedea pentru amănunte largă expunere asupra dreptului ereditar aplicabil în Ardeal în „*Părți alese din dreptul privat ungar*”, de George Plopul, Președinte onorar la Înalta Curte de Casație și Justiție, p. 132—143, unde se citează și numeroase deciziuni ale Curiei Maghiare).

Conform art. 551 din codul civil austriac, acela care poate dispune valabil de dreptul său de moștenire, poate să renunțe chiar cu anticipație la acest drept. Efectele renunțării se produc și față de urmașii renunțătorului, care fiind continuatorii situațiunii sale de drept, sunt obligați, să suferă fluctuațiunile patrimoniului autorului lor.

Curia Maghiară, a decis că urmașii renunțătorului sunt legați de renunțarea acestuia chiar dacă renunțătorul nu a declarat formal că renunță și în numele urmașilor sau și chiar dacă eredele renunțător ar muri înaintea lui *de cujus*. (Vezi Ștefan Laday, *Codul Civil Austriac*, vol. II, p. 52). Descendenții renunțătorului nu pot cere porțiunea legitimă. (Șt. Laday, *loc. cit.*).

În legătură cu problema capacității de a putea renunța la drepturile succesoriale, s'a hotărât de către Curtea de Casație că, în conformitate cu art. 113 din Legea XX din 1877, orice act juridic, prin care un minor ar renunța la drepturile sale de succesiune fără a primi contravaloarea, este nul și nu obligă pe minor, nici chiar în cazul când actul ar fi fost aprobat de Sedria orfanală (actualmente Tribunalul tutelar).

Renunțarea minorului la moștenire, făcută pentru o contravaloare redusă și care este vădit disproporționată cu quantumul drepturilor succesoriale la care minorul a renunțat, nu poate da acestei convențiuni un caracter oneros, în accepțiunea juridică a cuvântului; o asemenea renunțare nu poate fi socotită valabilă nici chiar prin aprobarea instanței tutelare. (Cas. I. dec. 861 din 5 Martie 1924, *Dreptatea*, (Brașov), 1928, p. 235).

Dacă renunțarea este opozabilă urmașilor, această regulă nu se opune, însă, ca urmașul renunțătorului să primească averea pe care *de cujus* ar lăsa-o prin testament, Personal și direct, acelui urmaș. În acest caz, soluțiunea se sprijină pe principiul că re-

nunțătorul nu poate renunța decât la drepturile sale personale, iar nu și la acelea cari ar intra direct în patrimoniul copiilor săi.

Curia Maghiară s'a pronunțat în acest sens. (St. Laday, *op. cit.* p. 53).

În practica vechiului drept unguresc, instanțele judecătorești decideau că renunțarea unui erede nu putea fi opozabilă și descendenților săi.

Interpretarea aceasta, care era contrarie și logicei și principiilor de drept, a fost însă mai în urmă abandonată, făcând loc aplicațiunei art. 551 din codul civil austriac, care consacră soluția contrarie.

Rezumând cele de mai sus, putem spune că abandonarea dreptului succesoral, de către erede, se numește *renunțare* atunci când ea s'a produs înaintea morții lui *de cujus*. Dacă abandonarea drepturilor successorale are loc după deschiderea succesiunei, denumirea tehnică a actului juridic al renunțării este: repudiere. (Stefan Laday, *Codul Civil Austriac*, vol. II, p. 52).

În ceea ce privește repudierea succesiunei, s'a hotărât de Curtea noastră de Casație că eredele legitim poate repudia succesiunea printr-o declarație făcută în scris la judecătoria lăsamântară în sensul că nu vrea să accepte succesiunea.

Sub raportul efectelor juridice, repudierea nu se deosebește de renunțarea prealabilă la succesiune, deoarece atât în ipoteza repudierii cât și în ipoteza renunțării prealabile, atât eredele cât și întreaga sa tulpină nu mai păstrează nici un raport cu succesiunea legală asupra averii lui *de cujus*. (Cas. I, dec. no. 26 din 1924, *Dreptatea* (Brașov) 1909, p. 158).

Renunțarea copilului la succesiunea viitoare a părintelui său este presupusă ca fiind făcută sub condițiunea că părintele să lase la moartea sa descendenți îndreptățiți la moștenire. Dacă, însă, nu există descendenți, renunțarea cade, deoarece scopul ei a fost tocmai avantajarea sau crearea unui drept de exclusivitate succesorală în profitul celorlalți copii. Acesta este și jurisprudența Curiei. (St. Laday, *op. cit.*, p. 53).

Renunțarea are un caracter absolut și general. Renunțarea fără rezerve se întinde nu numai la averea existentă în patrimoniul lui *de cujus* la epoca când renunțarea a avut loc, dar și la averea dobândită de *de cujus* după data renunțării. (St. Laday, *op. cit.* p. 53).

În legătură cu efectele renunțării și cu problema escontențării sau îndestulării prealabile a unui moștenitor, s'a decis, de către Curtea noastră de Casație, că există o regulă de drept material în sensul că descendentul care a fost îndestulat de părintele său, în privința porțiunei sale ereditare, nu mai poate să pretindă vreun drept de moștenire asupra averii câștigate de părinte, posterior escontențării, decât numai în cazul când și-a rezervat în mod expres acest drept de moștenire. (Cas. I, dec. No. 380 din 20 Aprilie 1921, *Dreptatea* (Brașov) 1929, p. 158).

Curtea noastră de Casație făcând aplicațiunea acestui principiu asupra calității sau vocației successorale, a decis că persoana care n'are drept de succesiune în averea defunctului testator, nici în cazul când testamentul s'ar dovedi a fi nul, nu poate ataca valabilitatea lui, deoarece nu există interesul ce ar justifica o asemenea acțiune. (Cas. I, dec. no. 425 din 3 Mai 1922 și dec. 1040 din 19 Oct. 1923, *Dreptatea* (Brașov), an 1929, p. 158).

(A se vedea asupra materiei renunțărilor la succesiune în dreptul teritoriilor alipite, un interesant articol, datorit d-lui judecător Ion Vioreanu, din Cluj, publicat în „*Ardeul Juridic*” pe 1929, p. 87).

La principiul general că moștenitorul escontențat este irevocabil înlăturat dela succesiune, există numai o singură excepțiune și anume atunci când *de cujus* ar muri fără să fi lăsat testament, și alți moștenitori, și când, după cum foarte juridic arată Tribunalul, este preferabil să se considere renunțarea ca inexistentă, decât să se declare succesiunea vacantă ori să fie atribuită unor succesori neregulați.

În afară de acest caz special, care ca orice excepțiune, în genere, nu poate fi întins, pe cale de analogie sau de interpretare, și la alte situațiuni ce nu au fost precis specificate de legiuitor, eredeles escontențat este socotit, prin efectul escontențării, ca fiind cu desăvârșire strein de succesiune.

Pierzând calitatea de erede din punctul de vedere patrimonial, el nu rămâne decât un erede nominal, îmbrăcat cu o simplă vocațiune eventuală ereditară, pentru singura ipoteză că *de cujus* ar fi murit *ab intestat* și că nu ar fi lăsat moștenitori regulați.

Consecința acestei renunțări, derivând din escontențare, este că eredeles nu mai poate cere să împartă succesiunea cu ceilalți comoștenitori și nu poate, deci, obține porțiunea legitimă.

Jurisprudența Curiei Maghiare, citată în textul sentinței atât de clar și de juridic motivată de d. Const. Dobos, actualul prim-președinte al Trib. Bihor, este în acelaș sens.

III

Condițiunile externe de formă și condițiuni mixte de formă și fond privitoare la validitatea renunțărilor successorale

Din punctul de vedere al condițiunilor exterioare de formă în care trebuie să se producă actul renunțării, Tribunalul decide, cu drept cuvânt, că dacă renunțarea nu se poate presupune după cum nu se poate presupune nici o decădere de drepturi, ea trebuind să fie *expresă*, totuși manifestațiunea juridică, materială a renunțării nu trebuie făcută sub forma unui act solemn, atunci când este vorba de o renunțare la succesiune.

O asemenea renunțare este valabilă, chiar făcută

verbal sau prin act scris, fără a fi nevoie de intervențiunea unui act notarial.

Înalta noastră Curte de Casație, făcând aplicația acestui principiu că renunțările nu se presupun, a hotărât într-o speță de drept ereditar din Ardeal, că renunțarea la moștenire fiind actul prin care moștenitorul declară că se leapădă de succesiunea pe care i-o conferă legea, urmează că, în conformitate cu principiile de drept care proclamă că renunțarea la un drept nu se presupune, ci trebuie făcută în mod expres, și renunțarea la o moștenire spre a fi valabilă trebuie făcută expres, căci nimeni prin deducțiune nu trebuie presupus că renunță la dreptul său. (Cas. I. dec. 1278 din 9 Mai 1930, *Dreptatea* (Brașov) 1930, p. 286).

În senzul că dovada renunțării succesoriale pe baza escontențării se poate face prin orice mijloace și că această renunțare se poate manifesta și conveni chiar verbal, nefiind nevoie de nici o condițiune solemnă de formă, s'a pronunțat și Curia Maghiară prin decizia no. 9772 din 1915 și 1739 din 1917. (Ștefan Laday, *op. cit.*, p. 59).

Tot din punctul de vedere al formei materiale exterioare sub care se face renunțarea, Tribunalul decide că actul renunțării trebuie să îmbrace forma unei convențiuni bilaterale numai atunci când intervine între fiu și părintele său, la a cărui succesiune viitoare se renunță.

Atunci, însă, când renunțarea este făcută în folosul unuia dintre coerezi, se pot concepe două ipoteze:

a) Dacă renunțarea este făcută sub forma unei declarațiuni sau act unilateral și cu titlu gratuit, se poate presupune că ea nu este rezultatul unui acord de voințe între renunțator și beneficiarul renunțării.

b) Dacă, însă, actul de renunțare este semnat de eredele renunțator cu mențiunea că a fost escontențat, în acest caz există nu numai prezumțiunea, dar chiar dovada concretă, materială, că renunțarea este rezultatul unui acord de voințe, și că ea se prezintă, după cum spune atât de bine Tribunalul într-o fericită și exact juridică formulă, ca: „*expresiunea unei convențiuni sinalagmatice, ce s'a perfectat în momentul numărării prețului.*”

Una dintre condițiunile juridice intrinseci ale renunțării este ca ea să fi fost primită de *de cujus*; în lipsa unui consimțământ afirmativ, din partea acestuia, renunțarea este inoperantă, neputând produce nici un efect juridic. (Ștefan Laday, *Codul Civil Austriac*, vol. II, p. 52, 53, 54).

Tribunalul, făcând exacta aplicare a acestor principii, constată în fapt că, în speță, părinții copilului renunțator, au cunoscut actul renunțării la succesiunea lor viitoare.

Pentru validitatea renunțării la succesiune nu este suficientă, spune Curia Maghiară, într-o decizie citată în lucrarea d-lui Ștefan Laday, o simplă declarațiune unilaterală a renunțatorului.

Pentru valabilitatea unei asemenea renunțări e nevoie

ca la oricare alt contract bilateral, de declarațiunea de acceptare a părții la succesiunea căreia se renunță, adică a lui *de cujus*. (Ștefan Laday, *Cod Civil Austriac*, vol. II, pag. 53, 54).

Atunci când eredele a făcut o renunțare numai în favoarea coerezilor săi, fără să stipuleze însă nimic cu *de cujus*, în privința renunțării, el nu poate beneficia nici de dispozițiunile testamentare ce de *de cujus* ar fi făcut în favoarea sa. (Ștefan Laday, *op. cit.*, pag. 56).

IV

Porțiunea legitimă. Acțiunea pentru valorificarea ei. Condițiuni. Fine de neprimire.

A doua problemă de drept, discutată prin sentința, este aceea de a se ști dacă dreptul la porțiunea legitimă mai poate fi pretins de eredele escontențat, care a renunțat la succesiune.

Tribunalul, întemeindu-se pe jurisprudența Curiei Maghiare, hotărăște, că dreptul eredelui, de a pretinde porțiunea legitimă, nu poate fi exercitat în timpul vieții părinților, deoarece leziunea nu poate fi constatată decât numai atunci când succesiunea s'a deschis și se poate, deci, cunoaște adevărata valoare a patrimoniului părinților.

Evident că mai înainte de deschiderea succesiunii și determinarea cantitativă a masei succesoriale, acțiunea eredelui ce revendică porțiunea legitimă, este prematură, deoarece elementul leziunii, care este substratul și baza juridică a acțiunii, nu poate fi stabilit decât numai atunci când se poate cunoaște cuantumul averii succesoriale și măsura exactă în care drepturile ereditare ale reclamantului au fost efectiv atinse.

Acțiunea pentru reclamarea porțiunii legitime este inadmisibilă atunci când eredele reclamant, fiind escontențat, a renunțat la succesiune sau dacă părinții au împărțit, pe calea unui partaj de ascendent, averea între urmașii lor.

În primul caz, adică atunci când eredele a renunțat, inadmisibilitatea acțiunii rezultă din principiul că renunțarea având un caracter translativ eredele a pierdut dreptul eventual de proprietate asupra succesiunii viitoare și că astfel fiind, el nu mai are calitatea să stea într'un proces ce are de obiect un drept de proprietate de care a fost dezinvestit prin efectul renunțării.

În al doilea caz, adică atunci când părinții au împărțit, încă din viață, averea lor, pe calea unui partaj de ascendent, acțiunea pentru revendicarea porțiunii legitime devine inadmisibilă, din cauză că partajul de ascendent constituind o convențiune făcută cu participarea tuturor interesatilor, urmează a fi privit, ca orice convențiune, ca legea părților, neputând fi înlăturat prin voința unuia dintre coerezi și în afară de existența unei cauze legitime de anulare.

Prin efectul renunțării, eredele escontentat în privința pretențiunilor sale ereditare pierde calitatea de moștenitor și orice vocațiune succesorală, iar valoarea sau prestațiunea ce i s'a dat pentru escontentare, nu se mai socotește în calculul porțiunei legitime.

Curia maghiară a consacrat în mod repetat această soluțiune. (Ștefan Laday, *op. cit.* p. 56).

Porțiunea legitimă devine scadentă în ziua morții lui de cujus și trebuie plătită în acel moment scutită de orice sarcină sau restricțiune, deoarece porțiunea eredului rezervatar fiind mărginită prin lege la jumătatea cotei ereditare, eredele rezervatar nu este obligat s'o primească grevată de sarcini și nici să aștepte plata ei. (Ștefan Laday, *op. cit.*, p. 37).

Sentința de față este una dintre frumoasele dovezi ale activității desășurate de magistrații trimiși în Ardeal.

Ea poate fi, cu drept cuvânt, privită ca un prețios amănunt din frământarea și eforturile făcute de magistrații noștri de a alcătui un vocabular juridic curat și inteligibil, de a degaja tehnica procedurală de numeroasele șicane și forme lipsite de orice rațiune teoretică și utilitară și de a introduce un spirit nou, adecuat situațiunei generale, în aplicarea textelor.

Modul în care au activat magistrații trimiși de noi în Ardeal ne dă mângâierea că dacă opera unificării legislative a întârziat, nu este însă, mai puțin adevărat că, în lipsa unei asemenea opere cu caracter general, unificarea a primit, în parte, un început de executare prin intronarea unei concepțiuni uniforme a modului de a distribui și administra justiția, prin înlăturarea empirismului judiciar, ce are la baza lui cultul exclusiv al stărei faptice și prin reabilitarea noțiunei teoretice, ca element necesar pentru justificarea etică și juridică a soluțiunei.

Grație activității magistraților plecați de aici, s'a format și s'a întreținut o conștiință juridică unitară și s'a creat un stil și o limbă judiciară în locul stilului și limbei care nu puteau să convingă deoarece convingerea nu poate rezulta din argumente exprimate într-o formă amuzantă.

Scriam mai de mult în revista *Curierul Judiciar* că munca magistratului este în genere o muncă anonimă și, deci, ingrată.

Marele public nu poate fi în măsură s'o cunoască și s'o aprecieze la justa ei valoare.

În multe hotărâri judecătorești, se găsesc pagini de adâncă gândire și o admirabilă elaborare a principiilor de drept.

Sfortarea aceasta intelectuală, nu dă în multe cazuri, judecătorului, decât o mediocră satisfacțiune.

Munca judecătorului nu-i poate servi, din nefericire, ca element util de promovare în cariera lui!

În foarte multe cazuri, activitatea onestă și conștiință a magistratului nu-i procură decât satisfacțiunea abstractă a datoriei îndeplinite.

Cine își dă oare osteneala să cerceteze arhivele ju-

decătorești, spre a vedea și a-și da seama de aportul prețios al judecătorului la opera științifică a lămuririi problemelor de drept și la opera socială a întăririi sentimentului de respect și încredere în cuvântul justiției.

Pregătirea operei de dreptate este, de sigur, cea mai bună dintre acțiunile prin cari un cetățean își plătește tributul ce datorează progresului general și asigură consolidarea țării sale pe temelii, care să înfrunte furtunile și zguduirile de cari fatalitatea implacabilă a istoriei nu scutește nici un popor, voind, parcă, să-i încerce, pe această cale, vitalitatea în fața adversității și să-și dea seama în ce măsură merită dreptul la viață.

TRAIAN ALEXANDRESCU,
Pro Decanul Baroului de Ilfov

TRIBUNALUL DAMBOVIȚA S. II

Audiența din 29 Octombrie 1929

Președenția d-lui D. LERESCU, judecător

Ion Cristodorescu cu Banca de Credit și Scont

Sentința com. No. 140

Fond de comerț. Caracter incorporeal și mobilier. Imobilul comerciantului, în care-și exercită comerțul său. Dacă se poate admite existența imobilelor prin destinație în raport cu acel imobil. Art. 468 cod. civil și 3 cod. comercial.

Cu toate că fondul de comerț, care constituie o universalitate de fapt și are un caracter incorporeal și mobilier, imprimă acest caracter și imobilului comerciantului, în care acesta își exercită comerțul său, ceace ar avea de consecință ca să nu mai poată exista nici imobile prin destinație în raport cu acest imobil, totuși fondul de comerț nu-și păstrează acest caracter unitar decât față de anumite acte de comerț, — ca vânzarea, gajul, — elementele lui nefiind indisolubil legate, astfel că și imobilul comerciantului putând fi privit și distinct, se poate admite și existența imobilelor prin destinație în raport cu acel imobil.

Tribunalul,

Asupra contestației făcută de Ion Cristodorescu;

Având în vedere actele din dosar și susținerile părților;

Având în vedere că contestatorul a cerut să se scoată dela urmărire, lucrurile arătate în contestație, pentru motivul că, aceste lucruri fiind imobile prin destinație, ele nu se pot urmări printr-o execuție silită imobiliară;

Că intimata s'a opus la contestația făcută, invocând că a tunci când este vorba de un comerț, toate lucrurile din imobil, imobilul, mărfurile, etc., constituiesc fondul de comerț, care are o natură mobilieră; în cazul acesta, nu se mai poate vorbi de imobile prin destinație; că apoi imobilele prin destinație sunt mobilele puse pentru exploatarea imobilului; ori în speța de față nu s'ar putea spune că butoalele urmărite servesc exploatației comerciale;

Că acestea fiind susținerile părților, urmează să examinăm chestiunile discutate;

Considerând că după părerea dominantă, fondul de comerț, compus din elemente materiale și imateriale, legate între ele într'un scop unic, care este acela al exploatației comerciale, constituie o universalitate; că universalitatea acea-

sta nu este juridică, fiindcă noi nu avem o lege, care să-i dea acest caracter; că universalitatea aceasta nu poate să fie decât o universalitate de fapt;

Considerând că fondul de comerț are un caracter incorporeal, mobilier;

Că este incorporeal, fiindcă pe deoparte el constituind o universalitate, din cauza aceasta nu lucrurile cuprinse în această universalitate, ci legătura lor, ce face să privim aceste lucruri ca o universalitate, este aceea care este în evidență; deci, un element incorporeal; iar pe de altă parte, privind chiar aceste lucruri, clientela constituind un element important în fondul de comerț, natura ei de obiect incorporeal, imprimă și fondului de comerț acest caracter;

Că este și mobilier, prin faptul că fondul de comerț constituie un obiect de comerț;

Considerând că o concluzie logică, trasă din această părere asupra fondului de comerț, ar fi că, în cazul când un comerciant, exercită comerțul în imobilul său, lucrurile mobile puse de comerciant în imobilul său, pentru exploatarea fondului comercial, nu ar putea să fie imobile prin destinație; într-adevăr, fondul de comerț, care are un caracter mobilier, cuprinde și imobilul, al cărui caracter dispăre astfel, pentru a apărea universalitatea, cu caracterul ei mobilier; ea, consecința acestei pierderi a caracterului de imobil ar fi prin urmare, că nici imobilele prin destinație nu mai pot exista;

Considerând că desigur pentru anumite operațiuni, fondul de comerț trebuie să aibă un caracter unitar; astfel pentru vânzarea, pentru gajarea fondului de comerț; că însă realitatea arată că nu toate elementele sunt indisolubil legate între ele; că aceste elemente din fondul de comerț pot fi privilegiate și distincte; că, în cazul acesta putând să fie privit distinct imobilul, ce aparține comerciantului, pot să existe și imobile prin destinație, ce se raportează la acest imobil;

Considerând că soluția aceasta este unanim împărtășită; într-adevăr, deși în codul civil nu se vorbește de imobile prin destinație la un stabiliment comercial, însă aceasta nu se datorește decât circumstanțelor din timpul elaborării codului civil francez; atunci se întâmplă foarte rar ca un comerciant să exercite comerțul în propriul său imobil; că mai pe urmă însă, când aceste circumstanțe s'au schimbat, s'a admis că și la aceste stabilimente există imobile prin destinație, fiindcă este aceeași rațiune ca ele să existe ca și la un stabiliment industrial sau fond agricol, și apoi textele codului nu sunt limitative în această materie, ci numai enunțiative.

Considerând că pentru existența imobilelor prin destinație, două condiții sunt cerute: 1) ca lucrurile mobile să fie destinate serviciului sau exploatării fondului, și 2) ele să fie așezate în acest scop de însuși proprietarul imobilului.

Având în vedere că la lumina acestor principii examinând dacă lucrurile mobile, arătate, în contestația de față, sunt imobile prin destinație, urmează să scoatem dela urmărirea rafturile, teigheaua, mesele, scaunele, un număr de... butoaie și biliardul, ca fiind imobile prin destinație; într-adevăr aceste lucruri au fost așezate de contestator, care este proprietarul imobilului, în care se exercită comerțul de cârciumă și cafenea, pentru serviciul acestui imobil destinat comerțului;

Că însă sticlele de vin, licheururi, etc., care constituiesc mărfuri, iar nu lucruri mobile destinate exploatării imobilului comercial, acestea nefiind imobile prin destinație, urmărirea se menține asupra lor;

Pentru aceste motive redactate de d-l judecător Hariton Udrea, Trib. admite în parte contestația.

(ss) Demetru Lerescu, Hariton Udrea.

REGULAMENT¹⁾

pentru

fixarea diurnei cuvenite apărătorului public înaintea Curții de apel

ART. 1. — Diurna ce președintele Curții poate fixa apărătorului public, nu poate fi mai mică de 200 lei și nici mai mare de 400 lei.

ART. 2. — Dispozițiunile acestui regulament intră în vigoare la 1 Ianuarie 1931.

Ministrul Justiției, D-r VOICU NIȚESCU.

REGULAMENT²⁾

modificator al dispozițiunilor art. 31 din instrucțiunilor pentru punerea în aplicare a legii generale a registrelor fonciare în vigoare în Bucovina (12 Ianuarie 1875 f. l. i. Nr. 5)

ART. UNIC. — Dispozițiunile art. 31, alin. prim, din instrucțiunile pentru punerea în aplicare a legii generale a registrelor fonciare, emise în baza art. V al legii din 25 Iulie 1871 (f. l. i. No. 95), se modifică cum urmează:

„Oricine poate să cerceteze registrele fonciare, repertoriile care se referă la ele, colecțiunea de acte sau registrul de transcrierea actelor.

„Timpul de cercetare se va aduce la cunoștința publică prin afișare la biroul registrelor fonciare; el nu poate depăși 3 ore zilnic“.

Ministrul Justiției, D-r VOICU NIȚESCU.

1) Publicat în „Monitorul Oficial“ No. 18 din 22 Ianuarie 1931 cu Înaltul Decret Regal No. 78 din 20 Ianuarie 1931.

2) Publicat în „Monitorul Oficial“ No. 18 din 22 Ianuarie 1931 cu Înaltul Decret Regal No. 79 din 20 Ianuarie 1931.

A apărut Vol. X BIBLIOTECA MARELOR PROCESE care cuprinde procesul **Arabela Armășescu-Stravolca**: Drama din Strada Precupeții-Noi No. 25, moartea avocatului Nicu Urseanu, Vol. are 204 pag. cuprinzând toate actele de instrucțiune. Actul de acuzare și emoționantele pledoarii ale avocaților. Rechizitorul d-lui Procuror General.
Prețul 100 lei iar ediția lux pe velină 140 lei.

A apărut:

CODUL TRANSPORTURILOR ADNOTAT cu doctrina și jurisprudența de *Petre Al. Mănescu*, Avocat al C. F. R. cu o Prefață de I. Ionescu-Dolj, Președinte la Consiliul Legislativ.

Vol. format mare cuprinde peste 1112 pagini și în Anexe are toate legile, regulamentele, tarifele și convențiunile cu privire la transport.

Prețul Lei 500.—

Rugăm pe d-nii abonați din provincie a nu aștepta alte invitațiuni, cari sunt costisitoare, sau sosirea în localitate a încasatorilor, și a binevoi să trimită achitarea abonamentului prin mandat poștal, direct la Administrația „Curierul Judiciar“, București, Artei 5, notând pe cotorul mandatului, pentru abonamentul datorat, partida No....